

e-Paper-0013

ໂອຊະຊະເຫຼີຊໍດະວ່າຢູ່ອ<u>ເ</u>ຮັດຮຸ້ຊະຄອງຢູ່ສູນອະເງິນກໍ່ດີ ເຊິ່ນກີ່ດີ oce ວິນະຊີເຫຼ ວິດະຊັດຕະກາດ ວິຫຼ**ົນ**ະເງິນກີ່ດີວິນອັດຍໍແຕກະນີ 2LoL

နေပြည်တော်၊ ဇွန် ၂၀

စိုက် ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးနှင့် ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာန မိုးရာသီသစ်ပင်စိုက်ပျိုးပွဲကို ဖွန်၂၀ ရက်နေ့ နံနက်ပိုင်းက နေပြည်တော် ဇေယျာသီရိမြို့နယ် ရေဆင်းဆည်၌ ကျင်းပရာ အခမ်းအနားသို့ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး ဦးမင်းနောင်၊ ဒုတိယဝန်ကြီး ဒေါက်တာအောင်ကြီး၊ ဦးဗိုလ်ဗိုလ်ကျော်နှင့် ဦးစီးဌာန များ မှ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်များ၊ တက္ကသိုလ်များမှ ပါမောက္ခချုပ်များ နှင့် အရာထမ်း အမှုထမ်းများ တက်ရောက်ကြပြီး ရတနာတန်းဝင် ကျွန်းပင် ၅၁၀ ကို စိုက်ပျိုးခဲ့ကြသည်။ ၎င်းနောက်ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးနှင့်အဖွဲ့သည် ဝန်ထမ်းများ၏ သစ်ပင်စိုက်ပျိုးနေမှုများကို ကြည့်ရှုအားပေး ကြသည်။

အလားတူ မိုးရာသီသစ်ပင်စိုက်ပျိုးပွဲများ ကို စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာန က စိုက်ပျိုးရေး သိပ္ပံကျောင်း(ပျဉ်းမနား) တွင် လည်းကောင်း ၊ ဆည်မြောင်း နှင့်ရေအသုံးချမှု စီမံခန့်ခွဲရေး ဦးစီးဌာနက ငလိုက်ရေလှောင်တမံတွင်လည်း ကောင်း ဦးစီးဌာနအလိုက် ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြကြောင်း၊ ယမန်နှစ် မိုးရာသီ သစ်ပင်စိုက်ပျိုးပွဲများတွင် စိုက်ပျိုးခဲ့သော နှစ်ရှည် သီးပင် စားပင်များ၊ အရိပ် ရပင်များအား ဌာနအလိုက်ကွင်းဆင်းစစ်ဆေးခဲ့ကြရာ ၈၀ ရာခိုင်နှုန်းခန့် မှာ ကောင်းစွာရှင်သန်လျက်ရှိကြောင်းနှင့် အကြောင်းအမျိုးမျိုးကြောင့် ပျက်စီးခဲ့ သော အပင်များနေရာတွင် အစားထိုးစိုက်ပျိုးခြင်းများ ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြ ကြောင်း သတင်းရရှိ သည်။

MOALI

energien offitet officeren n−t

မြောင်းမြမြို့၊ စိုက်ပျိုးရေးသုတေ သန ဦးစီးဌာန၊ ဒေသသုတေသန ဗဟိုဌာန၏ ရေ၊မြေ၊ဒေသနှင့် သင့် တော်သည့် အထွက်နှုန်း ကောင်းမွန် သော မိုးကောင်းသောက် လယ်စပါး မှိူးများ၊ ဆည်ရေသောက် စပါးမျိုး များ၊ အရည်အသွေးကောင်းစပါးမျိုး များ၊ ရေမြုပ်ခံစပါးမျိုးများနှင့် ဆား ငန်ခံ စပါးမျိုးများ မွေးမြူ ရွေးချယ် ထုတ်လုပ်နေမှု ၊ ပဲမျိုးစုံသီးနှံများ၊ဆီ ထွက်သီးနှံများ၊ ဟင်းသီး ဟင္ဂ်းရွက် သစ်သီး ဝလံများ၊ စားဖိုဆောင်သီးနံ

၂၀၂၄ ခုနှစ် ဇူလိုင် ၁ ရက်

euloogol៍ប្ដូះខេ3បាប្រ្លះខាល់ប្ដូះស្វូមូរព្យុះeម៉ះវ័ត្តឧក់អ្វៅខែម៉ះយល់

နေပြည်တော်၊ ဇွန် ၂၂ စိုက် ပျိုးရေး၊မွေးမြူရေးနှင့်ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာန၊ ဒတိယဝန်ကြီး ဒေါက်တာ အောင်ကြီးသည် ဇွန် ၂၂ ရက်နေ့ နံနက်ပိုင်းတွင် ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီး၊ မြောင်းမြမြို့နယ်၊ မြကန်သာရပ်ကွက်ရှိ မွေးမြူရေးတောင်သူ ဦး ငြိမ်းချမ်းဦး ၏ ဥစားကြက် မွေးမြူရေးခြံ၌ ကြက်ကောင်ရေ ၁၈၀၀ဝ မွေးမြူထားရှိမှုနှင့် ကြက်ဥများ ဖြန့်ဖြူးပေးနေမှု၊ ကြက်ချေးကို သဘာဝမြေသြဇာအဖြစ် စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းများတွင် အသုံးပြုနိုင် ရေး စီမံဆောင်ရွက်ထားရှိမှုများကို ကြည့်ရှုစစ်ဆေးသည်။

များနှင့် စက်မှုကုန်ကြမ်း သီးနှံများ အတွက် မျိုးနှင့်နည်းပညာ ဆိုင်ရာ သုတေသနလုပ်ငန်းဆောင်ရွက်နေ မှုများ ၊ မျိုးစပါးများစမ်းသပ် စိုက်ပျိုး ထားရှိမှု များကို ကြည့်ရှစစ်ဆေးပြီး သုတေသီများ နှင့် တာဝန်ရှိသူများ အား လှုပ်ငန်းဆိုင်ရာလိုအပ် ချက်

များကို ဆွေးနွေးမှာကြားသည်။ အလားတူ မွေးမြူရေးသုတေနဦးစီး ဌာန၊ ချောင်းသာ၊ မွေးမြူရေးသုတေ

စာ-၄သို

ယင်းနောက် တိုင်းဒေသကြီး ၀န် ကြီးချုပ်နှင့် ဒုတိယ၀န် ကြီး ဒေါက်တာအောင်ကြီးတို့က တန်း စ ဉ် ပေါ င်း အ မှ တ် အ များ ဆုံး ဆု ရ ကျောင်းသား ကျောင်းသူများအား ဂုဏ်ပြုဆုများ ပေးအပ်ချီးမြှင့်ခဲ့ကြ ပြီး စိုက်ပျိုးရေးဒီပလိုမာလက်မှတ်ရ ကျောင်းသား ကျောင်းသူများနှင့် အတူ စုပေါင်းမှတ်တမ်းတင်ဓာတ်ပုံ ရိုက်ကူးခဲ့ကြသည်။

ထိုမှတဆင့် ဒုတိယဝန်ကြီးသည်

စိုက်ပျိုးရေးနည်းစနစ်များအား စဉ် ဆက်မပြတ်လေ့လာ၍ နိုင်ငံတော် နှင့် တော င် သူကြီးများ အားထား ရ သည့် စိုက်ပျိုးရေးအလယ်အလတ် ပညာရှင်များဖြစ်လာစေရေးကြိုး စား ဆော င် ရွ က် သွား ကြ စေ လို ကြော့ င်း တို က် တွ န်း ပြော ကြား သည်။

ဆက်လက်၍ ဒုတိယဝန်ကြီး ဒေါ က် တာ အော င် ကြီး က အ မှာ စကား ပြောကြား သည်။

ထို့နောက် ဒုတိယဝန်ကြီး သည် မြောင်းမြမြို့၊ စိုက်ပျိုးရေးနှင့်မွေးမြူ မြကျွန်းရွှေဝါ သိပ္ပံကျောင်း ရေး ခန်းမ၌ ကျင်းပပြုလုဝ်သည့် အဌမ အကြိမ် စိုက်ပျိုးရေးဒီပလိုမာ အုပ် နှင်းပွဲ အခမ်းအနားသို့ ရောဝတီတိုင်း ဒေသကြီးဝန်ကြီးချုပ် ဦးတင်မောင် ဝင်း၊ တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရအဖွဲ့ဝင် ဝန်ကြီးများ နှင့်အတူ တက်ရောက် အားပေးကြသည်။

အဌမအကြိမ် စိုက်ပျိုးရေးဒီပလို မာအပ်နှင်းပွဲ အခမ်းအနားတွင် တိုင်း ဒေသကြီး ဝန်ကြီးချုပ်က အဖွင့် အမှာစကားပြောကြားရာတွင် စိုက် ပျိုး ရေး နှ င့် မွေး မြူ ရေး က ဏွာ များ တွင် အားထားရမည့် အလယ်အ လိတ် ပညာရှင်များမွေးထုတ်ပေးနိုင် သည့် နေ့ဖြစ်သည့် အတွက် မင်္ဂလာ ရှိသည့် နေ့တစ်နေ့ဖြစ်ပါကြောင်း၊ ရှိသည့် နေ့တစ်နေ့ဖြစ်ပြောဘင်း တိုင်းဒေသကြီးအား စိုက်ပျိုးရေးစံပြ တို င်း ဒေ သ ကြီးဖြ စ် ရ န် ကြိုး ပ မ်း ဆော င် ရွ က် လျ က် ရှိ ပါ ကြော င်း၊ ယနေ့စိုက်ပျိုးရေးဒီပလိုမှာဘွဲ့ လက် မှတ်အပ်နှင်းခြင်းခံရသည့် မောင် မယ်များအနေဖြင့် မိမိတို့ကျွမ်းကျင့် တတ်မြောက်ထားသည့် ပညာရပ် များကို တောင်သူလယ်သမားများ၏ လူနေမှုစီးပွားဘဝ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက် လာစေရေး ဦးထိပ်ထား၍ ကိုယ်စွမ်း ဉာဏ်စွမ်းရှိသီရွေ့ ကြိုးစား ဆောင် ရွက် သွားကြစေလိုကြောင်း၊ ခေတ်မီ

> သုံးကုန်ပစ္စည်းများနှင့် စားသောက် ကုန်များ တင်သွင်းရန် အသုံးပြု လျက်ရှိသည်။

ပင်လယ်ထွက်ကုန်များ၏ အဓိက ဦး တည် ရာ မှာ ထိုင်း နို င် ငံ ဖြ စ်ပြီး အများဆုံး စားသုံးကြသူများဖြစ် သည်။ ယခုထုတ်ကုန်များကို ကော့ သောင်း-ရနောင်းနယ်စပ်မှတစ်ဆင့် တင်ပို့သည်။ ထိုင်းနိုင်ငံမှ သွင်းကုန် များတွင် စက် လှေသုံးအပိုပစ္စည်း များနှင့် လူသုံးကုန်ပစ္စည်းများ ပါဝင် သည်။ စားသောက် ကုန်ပစ္စည်းများ ကိုလည်း ယခုလမ်းကြောင်းမှ တွင် သွင်းသည်ဟု ကော့သောင်းမြို့မှ ရေထွက်ကုန် ကုန်သည် တစ်ဦးက ပြောကြားခဲ့ကြောင်း သိရှိရသည်။ အေးအေးခိုင်

Global New light of Myanmar (00-G-jojc) II

ကွမ်းသီးများ ကော့သောင်း-ရနောင်းမှ တစ်ဆင့် ထိုင်းသို့ တင်ပို့လျက်ရှိ

> ဘုတ်ပြင်းမှ ကွမ်းသီးအမြောက် အများကို ကော့သောင်း-ရနောင်းမှ တဆင့် ပို့ပေးကြောင်း၊ ယခင်ပို့ကုန် လမ်းကြောင်းမှာမြိတ်-ရန်ကုန်-ထိုင်း လမ်းကြောင်းအတိုင်း ပို့ဆောင် ကွမ်းသီး ကြောင်း၊ ထိုင်းနိုင်ငံမှ ထုတ်လုပ်မှုမရှိကြောင်းနှင့် ပြည်ပ သို့တွင်ပို့သည့် ကွမ်းသီးအများစုမှာ ခွဲခြမ်းများဖြစ်ကြောင်း မြိတ်မြို့မှ ကွွမ်းသီးကုန်သည် တစ်ဦးက ပြော ကြားသည်။

လက်ရှိတွင် ကော့သောင်း-ရ နောင်းနယ်စပ်သည် ထိုင်းနိုင်ငံသို့ ရေထွက်ကုန်များ တင်ပို့ရန် နှင့် လူ

သောင်းမှတစ်ဆင့်ထိုင်းနိုင်ငံသို့ တင်

ရနောင်းမြို့သို့ တင်ပို့ နေကြောင်း မြိတ်မြို့ရှိ ကွမ်းသီးကုန်သည်များ ထံမှ သိရှိရသည်။ လက်ရှိတွင် ဘုတ်ပြင်းမြို့နယ်မှ

မြ **န်** မာ နိုင်ငံ မှ ကွမ်း သီး များ ကို ကော့သောင်းမှတစ်ဆင့် ထိုင်းနိုင်ငံ

ပို့လျက်ရှိသည်။ ထွက်ရှိသော ကွမ်းသီးများကို ကော့

ဘင်္ဂလားပင်လယ်အော်အခြေအနေ

ဘင်္ဂလားပင်လယ်အော်တွင် လေဖိအားနည်းရပ်ဝန်း ၂ကြိမ် ဖြစ် ပေါ်နိုင်ပြီး ၁ ကြိမ်တွင် ပိုမိုအားကောင်းလာကာ မုန်တိုင်းငယ်အဖြစ်သို့ ရောက်ရှိနိုင်သည်။ အနောက်တောင် မုတ်သုံလေသည် ကပ္ပလီပင်လယ်ပြင် နှင့် ဘင်္ဂလားပင်လယ်အော်တို့တွင် အားအသင့်အတင့် ရှိနိုင်သည်။

မိုးအခြေအနေနှင့် မိုးရွာရက်

မိုးရွာသွန်းမှုအခြေအနေမှာ နေပြည်တော်၊ စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသ ကြီး၊ မန္တလေးတိုင်း ဒေသကြီး၊ မကွေးတိုင်းဒေသကြီး၊ ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး၊ ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး၊ ဧရာဝတီတိုင်း ဒေသကြီး၊ တနင်္သာရီတိုင်းဒေသ ကြီး၊ ကချင်ပြည်နယ်၊ ရှမ်းပြည်နယ်၊ ချင်းပြည်နယ်၊ ရခိုင်ပြည်နယ်၊ ကယား ပြည်နယ်၊ကရင်ပြည်နယ်နှင့်မွန်ပြည်နယ်တို့တွင် ရွာသွန်းမြဲခန့် မိုးထစ်ချုန်း ရွာနိုင်ပါသည်။

စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီးအထက်ပိုင်း၊ ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး၊ ရန် ကုန်တိုင်းဒေသကြီး၊ ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီး၊ တနင်္သာရီတိုင်းဒေသကြီး၊ ကချင်ပြည်နယ်၊ ရှမ်းပြည်နယ်(တောင်ပိုင်း)၊ ရခိုင်ပြည်နယ်၊ ကရင်ပြည်နယ် နှင့်မွန်ပြည်နယ်တို့တွင် ၂၃ ရက်မှ ၂၉ ရက်ခန့်၊ နေပြည်တော်၊ ရှမ်းပြည် နယ်(မြောက်ပိုင်းနှင့် အရှေ့ပိုင်း)၊ ချင်းပြည်နယ်နှင့် ကယားပြည်နယ်တို့ တွင် ၁၆ ရက်မှ ၂၂ ရက်ခန့်နှင့် စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီးအောက်ပိုင်း၊ မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီးနှင့် မကွေးတိုင်းဒေသကြီးတို့တွင် ၉ ရက်မှ၁၅ ရက် ခန့် မိုးထစ်ချုန်းရွာနိုင်သည်။

မြစ်ရေအခြေအနေ

၂၀၂၄ ခုနှစ် ဇူလိုင်လအတွင်း ဧရာဝတီမြစ်ရေသည် ဗန်းမော်မြို့၊ ရွှေကူမြို့၊ ကသာမြို့၊ သပိတ်ကျင်းမြို့၊ မန္တလေးမြို့၊ စစ်ကိုင်းမြို့၊ မြင်းမူမြို့၊ ပခုက္ကူမြို့၊ ညောင်ဦးမြို့၊ ဆိပ်သာမြို့၊ ဟင်္သာတမြို့နှင့် ဇလွန်မြို့တို့တွင် တစ်ကြိမ်ခန့်စီ၊ ချင်းတွင်းမြစ်ရေသည် ခန္တီးမြို့၊ ဟုမ္မလင်းမြို့၊ ဖောင်းပြင် မြို့၊မော်လိုက်မြို့၊ ကလေးဝမြို့၊ မင်းကင်းမြို့၊ ကနီမြို့နှင့် မုံရွာမြို့တို့ တွင် တစ်ကြိမ်ခန့်စီ၊ ခုဋ္ဌဝတီမြစ်ရေသည် မြစ်ငယ်မြို့တွင် တစ်ကြိမ်ခန့်၊စစ် တောင်းမြစ်ရေသည် မဒေါက်မြို့တွင် တစ်ကြိမ်ခန့်၊ ရွှေကျင်မြစ်ရေသည် ရွှေကျင်မြို့တွင် (၁)ကြိမ်ခန့်၊ ပဲခူးမြစ်ရေ သည် ပဲခူးမြို့တွင် တစ်ကြိမ်ခန့်၊ သံလွင်မြစ်ရေသည် ဘားအံမြို့တွင် တစ်ကြိမ်ခန့်၊ သောင်ရင်း မြစ်ရေသည် မြဝတီမြို့တွင် (၁)ကြိမ်ခန့်၊ ငဝန်မြစ်ရေသည် ငါးသိုင်းချောင်းမြို့တွင် တစ်ကြိမ် ခန့်၊တိုးမြစ်ရေသည် မအူပင်မြို့တွင် တစ်ကြိမ်ခန့်၊ လေးမြို့မြစ် ရေသည် မြောက်ဦးမြို့တွင် တစ်ကြိမ်ခန့်၊ ယင်းမြို့များ၏ စိုးရိမ်ရေမှတ် အသီးသီး အထက်သို့ ကျော်လွန်ရောက်ရှိနိုင်သည်။

မိုးလေဝသနှင့်ဇလဗေဒညွှန်ကြားမှုဦးစီးဌာန

အင်ဂျင်ပါဝါသုံး လက်ဆွဲကောက်စိုက်စက် မောင်းနှင် ထိန်းသိမ်း ပြုပြင်ခြင်း သင်တန်းဖွင့်လှစ်

လင်းတင်ပြသည်။သင်တန်းကာလ မှာ စွန် ၂၄ ရက်နေ့မှ ၂၈ ရက်နေ့ထိ ဖြစ်ပြီး အင်ဂျင်ပါဝါသုံးလက်ဆွဲ ကောက်စိုက်စက်နှင့် ပတ်သက်၍ မောင်းနှင်စိုက်ပျိုး၊ ထိန်းသိမ်းပြုပြင် ခြင်းများကို စာတွေ့၊ လက်တွေ့ သင်ကြားပို့ချသွားမည် ဖြစ်ကြောင်း သတင်းရရှိသည်။

သား) ၅၀ ဦးတက်ရောက်ကြသည်။ အခမ်းအနားတွင် မန္တလေး တိုင်း ဒေသကြီး အစိုးရအဖွဲ့ ၊ လုံခြုံရေးနှင့် နယ်စပ်ရေးရာဝန်ကြီး ဗိုလ်မှူးကြီး နေလင်းစိုးက သင်တန်းဖွင့် အမှာ စကားပြောကြားပြီး မြန်မာ့လယ် ယာသုံးစက်ကိရိယာစက်ရုံ၊ စက်ရုံ မှူး(ညွှန်ကြားရေးမှူး) ဦးမျိုးလွင် ဦးက သင်တန်းနှင့်ပတ်သက်၍ ရှင်း

ကျောက်ဆည် ၊ ဇွန် ၂၄ စက်မှုလယ်ယာဦးစီးဌာန မြန် မာ့လယ်ယာသုံးစက်ကိရိယာ စက်ရုံ (အင်းကုန်း) ၊ ကျောက်ဆည် မြို့၌ အ င် ဂျ င် ပါ ဝါ သုံး လ က် ဆွဲ ကောက်စိုက်စက် မောင်းနှင်ထိန်း သိ မ်းပြုပြင် ခြင်းသင် တ န်း ဖွင့် ပွဲ အခမ်းအနားကို ဇွန် ၂၄ ရက်နေ့ နံနက် ၉ နာရီတွင် ကျင်းပခဲ့ကြောင်း သိရိရသည်။

အဆိုပါအခမ်းအနားသို့ မန္တလေး တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရအဖွဲ့၊ လုံခြုံ ရေးနှင့် နယ်စပ်ရေးရာဝန်ကြီး ဗိုလ် မှူးကြီး နေလင်းစိုးနှင့် ကျောက် ဆည်ခရိုင်၊ မြို့နယ်စိုထံမိုအုပ်ချုပ်ရေး အဖွဲ့ ဥက္ကဋ္ဌများ၊ တိုင်းဒေသကြီး၊ ခရိုင်နှင့် မြို့နယ်စိုက်ပျိုးရေး ညှိနှိုင်း မှုအဖွဲ့ဝင်များ၊ စက်ရုံမှ တာဝန်ရှိ သူများနှင့်မန္တ လေး၊ ပဲခူး၊ ဧရာဝတီ၊ ရန်ကုန်၊ မကွေးတိုင်းဒေသကြီးတို့မှ စက်မှုလယ်ယာဝန်ထမ်း (သင်တန်း

Agribiz THE AGRIBIZNEWS

တာဝန်ခံအယ်ဒီတာ ထွန်းသက်ပိုင်

အယ်ဒီတာအဖွဲ့ဝင်များ

ကျော်သူနိုင် ကိုရင်အောင်မိုး ထက်ဝေအောင်(စစ်ကိုင်း)

ထုတ်ဝေသူ

ဦးမျိုးတင့်ထွန်း(မြ-၀၀၄၁၀)

လိပ်စာ ရုံးအမှတ်(၄၃) စိုက်ပျိုးရေး မွေးမြူရေးနှင့် ဆည်မြောင်း ဝန်ကြီးဌာန နေပြည်တော် ဖုန်း-ဝ၆၇ ၃၄၁၀၁၄၂

ပေးလျက်ရှိရာ ပျော်ဘွယ်မြို့နယ် အရှေ့ဘက်ခြမ်းရှိ ့ကျောက်အိုးရေ့ လှောင်တမံအဆိုပြုနေရာနှင့် ဖျောက်ဆိပ်ပင်ရေ လှောင်တမံ ဆောင်ရွက်နိုင်မည့် အခြေအနေများ ကို ကွင်းဆင်းကြည့်ရှု စစ်ဆေးခဲ့ကြ သည်။ အဆိုပါ ရေလှောင့်တမံများ တည်ဆောက်နိုင်ပါက မိတ္ထီလာခရိုင် အတွင်း စိုက်ပျိုးမြေရေိယာ အသစ် များကို ရေပိုမိုပေး ဝေနိုင်မည်ဖြစ် သဖြင့် အသေးစိတ်ထပ်မံ့ တိုင်းတာ ခြင်းနှင့်စူးစမ်းလေ့လာခြင်း လုပ်ငန်း များကို ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ရန်

အမှတ်(၁)မှ ပေးဝေနိုင်မည်ဖြစ် သည့်အတွက် ကင်းတား လက်ဝဲ တူးမြောင်းမကြီးသို့ ပိုမိုရေပို့လွှတ် နိုင်မည်ဖြစ်ခြင်းကြောင့် ကင်းတား ရေသောက်စနစ်နှင့် လက်ဝဲ ရေသောက်ပြင်ပရှိ စိုက်ကေများကို ဆည် ရေ ပေး ဝေ နို င် မ ည်ဖြ စ် ၍ သီးထပ်စိုက်ဧက ပိုမိုတိုးတက်လာ မည် ဖြစ်ကြောင်းသိရသည်။

၂၀၂၄ ခုနှစ် ဇူလိုင် ၁ ရက်

အလားတူ ဆည်မြောင်း နှင့် ရေအသုံးချမှုစီမံခန့်ခွဲရေး ဦးစီး ဌာန ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ် ဦးခင် ဇော်နှင့် ဒီဇိုင်းနှင့်ပုံထုတ်ဌာနခွဲမှ

ရေးအတွက် တူးမြောင်း အခြေအနေ ကို ပြန်လည်["]တိုင်းတာရန်နှင့် လို အပ်ပါက ပြုပြင်ဆောင်ရွက်နိုင်ရေး အတွက်အသေးစိတ်ကွင်းဆင်း တိုင်းတာ ဆောင်ရွက်ရန်၊ လက်ရှိ စိုက်ပျိုးနိုင်သည့် စိုက်ပျိုးမြေများ အပေါ်တွင် သီးထပ်သီးနှံများ တိုး တက်စိုက်ပျိုးနိုင်ရန်နှင့် ဆည်ရေ မ ရရှိသေးသည့် နေရာများ တွင် ဆည် ရေရရှိအောင် ဆောင်ရွက်ပေးနိုင်ရန် လိုအပ်ချက်များကို တာဝန်ရှိသူများ

အား ဆွေးနွေးမှာကြားသည်။ ကင်းတားရေလွှဲဆည်မှ လက်ယာ

9 ມີညီတွင်းသတင်း

နေပြည်တော်၊ ဇွန် ၂၃ ပျိုးရေး၊ ဗွေးမြူရေးနှင့် ဆည်မြောင်းဝန်ကြီး ဌာန ဒုတိယဝန်ကြီး ဦးဗိုလ်ဗိုလ် စိုက် ပျိုးရေး၊

ကျော်သည် ဇွန်၂၁ ရက်နေ့ နံနက် ပိုင်းတွင် ရှမ်းပြည်နယ်တောင်ပိုင်း ရွာငံမြို့နယ် မြို့ကြီးကျေးရွာအနီး ရှိ မြို့ကြီးရေလှောင်တမံ ၏ ဝင်ရေ မြို့(၇) ရေလှောင်တန် ရေ ဝင်ရေ သိုလှောင်ထားရှိမှု တမံကြံ့ခိုင်မှုနှင့် တမံမှ ရေပေးဝေမှုလုပ်ငန်းများကို ကြည့်ရှုစစ်ဆွေးပြီး ကျိုင်းခမ်းရေ လှောင်တမံ စီမံကိန်းမှ ရေလွှဲပေးပို့ ကွာဇော်ဂျီရေလှောင်တမံမှတစ်ဆင့် မြို့ကြီးရေလှောင်တမံသို့ ရေဖြည့် တင်းပေးခြင်းအားဖြင့် ရေသိုလှောင် မှ ပိုမိုရရှိလာသည့်ရေများအား မိတ္တီ လာလွင်ပြင် ရေပိုမိုရရှိရေး အတွက် စီမံဆောင်ရွက်ရန်နှင့် လို အပ်သော တိုင်းတာမှုများ ကွင်းဆင်းဆောင် ရွက်မှုများအား အချိန်မီတင် ပြနိုင် ရန် တာဝန်ရှိသူများအား ဆွေး နွေး မှာကြားသည်။ ဆက်လက် ၍ မြို့ ကြီး ရေလှောင်တမံ ရေဝင်ရောက်မှု နှင့် ရေလွှဲဆည်မှ ကင်းတားလက် ယာမြောင်းသို့ ရေကူပေးပို့မည့် မြို့ ကြီးမြောင်းမတော် အမှတ် (၁)၏ ရေ စီး ရေ လာ အ ခြေ အ နေ များ ကို ကြည့် ရှစစ်ဆေး သည်။

ထို့နောက် ဒုတိယဝန်ကြီးသည် မြို့ကြီးမြောင်းမတော် အမှတ်(၁)မှ ကင်းတာလက်ယာ တူးမြောင်း ရေ သောက်စနစ် သို့ရေပို့လွှတ်နိုင်မည့် အခြေအနေများနှင့် ပုန်းလောင်မြစ် အတွင်းသို့ ဆက်သွယ်တူး မြောင်း ဖောက်လုပ်၍ ရေချိပေးခြင်းအားဖြင့် ပ န်း လော င် မြ စ် ပေါ် တွ ငွ် တှ ည် ဆောက်ထားသော မယ်ဖယ်ပင်သာ ရေလွှဲဆည်၊ ကျီးမဲရေလွှဲဆည် နှင့် စ မာရေလွှဲဆည်များ၏ ရေသောက် စနစ်များအား ရေပေးဝေနိုင်မည့် အ ခြေအနေများကို ကွင်းဆင်းစစ်ဆေး ပြီး မြို့ကြီးမြှောင်းမတော် အမှတ် (၁)အား ဒီဇိုင်းရေထုစီးနှုန်း ရရှိနိုင်

မိတ္ထီလာ၁ရိုင်စိုက်ပျိုးရေရရှိရေးနှင့်မြိုကြီးရေလှောင်တမံမှဆည်ရေ ခွဲဝေဒာသုံးပြုနိုင်ရေးအခြေအနေများကွင်းဆင်းစစ်ဆေး

စီ မံ ဆော င် ရွ က် လျ က် ရှိ ကြော င်း သတင်း ရရှိသည်။ MOALI

ရေး မွေးမြူထိန်းသိမ်း ထားရှိမှုများ

ന്

တာဝန်ရှိသူများသည် မိတ္ထီလာခရိုင် အတွင်း စိုက်ပျိုး မြေ ဧရိယားအသစ် များတိုးတက်ပေးဝေနိုင်ရေးအတွက် ဒေသအတွင်း ရေရှိရနိုင်မည့် အရင်း အမြစ်နေရာများ ရှာဖွေဆောင်ရွက်

တူးမြောင်း ရေသောက်စနစ်နှင့် ပန်း လောင်မြစ်ပေါ် တွင် တည်ဆောက် ထားသည့် ရေလွှဲဆည် ၃ ခု၏ ရေ သောက်စနစ်များကို ရေပေးဝေရာမှ မြို့ကြီးရေလွှဲဆည်၏မြောင်းမတော်

စာ-၇မှ

ရန် ဆီအုန်းလုပ်ငန်းကဏ္ဍတွင် ပါ ဝင်ပတ်သက်သူများအားလုံး ပေါင်းဆောင်ရွက်မှုကို ပိုမိုမြှင့်တင် ရန်၊ ဗဟိုအစိုးရ၊ ပြည်နယ်အစိုးရ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရန် များနှင့် လိုအပ်ကြောင်း ပြောကြားသည်။

GAPKI North Sumatra Office ၏ခေါင်းဆောင်ဖြစ်သူTimbas Prasad Ginting ကသစ်တောပြန် လည် စိုက်ပျိုးမှုအစီအစဉ်ကို အကောင် အထည်ဖော်မှုနှင့်စပ်လျဉ်း၍ လုပ် ထုံးလုပ်နည်း များ ကိုက်ညီမှုရှိသင့် ကြောင်း၊ သစ်တောဧရိယာကို ကျူး ကျော်ထားသည်ဟု သံသယရှိဖွယ် စိုက်ခင်း ပြဿနာနှင့် သက်ဆိုင်နေ ကြောင်း၊ မြေပိုင်ဆိုင်မှုလက်မှတ် ကိုင်ဆောင်ထားသည့် အသေးစား

စာ-၂မှ

သနစခန်း၏ ဒေသနှင့်ကိုက်ညီသည့် ရေင်နိငါး၊ပုစွန်များ မွေးမြူသုတေ သနပြုခြင်း၊ တိုင်းရင်း ရေငန်ငါး၊ ပုစွန်မျိုးစိတ်များအား မျိုးထိန်းသိမ်း ရန်နှင့်အမြောက်အမြားမွေးမြူထုတ် လုပ်နိုင်ရေး သုတေသန၊ မျိုးငါး၊ပုစွန် များအား အရည်အသွေးပြည့်မိစေ

သိရှိရသည်။

အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံ၏ ဆီအုန်း စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှု ရပ်တန့်နေမှုနှင့် ၎င်းတို့ရင်ဆိုင်နေရသည့် စိန်ခေါ်မှု များအပေါ် အခြေခံ၍ မြန်မာနိုင်ငံ တွင် ဆီအုန်းစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်ခြင်း၊ စာအုန်းဆီ တင်သွင်း/ တင်ပို့မှုများ ကို ချိန်ဆဆောင်ရွက်နိုင်မည်ဖြစ်ပါ ကြောင်း တင်ပြလိုက်ရပါသည်။ သွယ်သွယ်ဆုတင်

လုပ်ငန်းရှင်အများအပြားရှိသော် လည်း အစိုးရထံမှ စိုက်ပျိုးစရိတ်မ ရရှိသည့် အတွက်သစ် တော်ပြန် လည် စိုက်ပျိုးသည့်အစီအစဉ်ကို ဆောင်ရွက်နိုင်ခြင်းမရှိကြောင်း ပြောကြားခဲ့သည်။

North Sumatra တွင် ဆီအုန်း စိုက်ဧက ဟတ်တာပေါင်း ၁.၄ သန်း နီးပါးရှိပြီး ထုတ်လုပ်မှုအနေဖြင့် တစ်နှစ်လျှင် တန် ၂၄ သန်းရှိ ကြောင်း၊ ဆီ အု န်း လု ပ် င န်း သည် North Sumatra ၏ မဟာ ဗျူဟာ ကျသည့် လုပ်ငန်းဖြစ်ပြီး အဆိုပါ ပြည်နယ်ရှိအလုပ်သမားမျာအတွက် အလုပ်အကိုင် အများဆုံး ဖန်တီးပေး သည့် လုပ်ငန်းဖြစ်ကြောင်း၊ Sumut ၇င် ဆီအုန်းစိုက်ပျိုးသည့်ကုမ္ပဏီ ပေါင်း ၂၃၇ ခုရှိကြောင်း ၎င်းထံမှ တွင်

ကြည့်ရှုစစ်ဆေးပြီး ဝန်ကြီး က သုတေသနနှင့်ဖွံ့ဖြိုးရေး တိုးချဲ့ဆောင်ရွက်ရန်ကိစ္စရပ်များကို ဆွေးနွေးမှာကြားသည်။ ညနေအပိုင်းတွင် ဒုတိယဝန်ကြီး သည် ပုသိမ်မြို့ရှိ ဧရာဝတီတိုင်း

ဒေသကြီး အစိုးရအဖွဲ့ရုံး တွင် တိုင်း ဒေသကြီးဝန်ကြီးချုပ် ဦးတင်မောင် ဝင်း၊ တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရ အဖွဲ့ဝင် ဝန်ကြီးများ၊ ဌာနဆိုင်ရာ တာဝန်ရှိ သူများနှင့် တွေ့ဆုံ၍ ဧရာဝတီတိုင်း ဒေသကြီး အတွင်း နွေစပါး၊မိုးစပါး၊ ဆီထွက်သီးနှံများစိုက်ပျိုး လျာထား ဧကပြည့်မီရေးနှင့် မွေးမြူရေး ကဏ္ဍ ဝိုမိုဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဆိုင်ရာ _ကိစ္စ ရပ်များကို ဆွေးနွေးခဲ့ကြကြောင်း သတင်း ရရှိသည်။

ဒုတိယ

ບຼ່ລົງດີເຊຍະອາຍຸເ อ

၂၀၂၄ ခုနှစ် ဇူလိုင် ၁ ရက်

Agribiz

အခြားခြင်းကြက်ရှိသည်။ ကျောက်ကျောက် ကြေးရာက

10 10 ປະທີ່ກໍ່ ແລະເບີ້ໃນສູ່ ແລະເບີ້ໃຫ້

နှင့် အမျိုးသမီးဘော်လီဘောအသင်း များကို ဒုတိယဝန်ကြီးနှင့် တာဝန်ရှိ သူများက တစ်ဦးချင်းဆုများ ငွေ သားဆုနှင့် ဂုဏ်ပြုဆုများ ချီးမြှင့် ပေးအပ်ပြီး ပထမဆုရ ရုံးအမှတ် -၅ဂအမျိုးသားဘော်လီဘောအသင်း နှင့် အမျိုးသမီးဘော်လီဘောအသင်း ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးက တို့အား တစ်ဦးချင်းဆုနှင့် ပထမဆုဖလား

ကို ပေးအပ်ချီးမြှင့်ခဲ့သည်။ စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးနှင့် ဆည် မြောင်းဝီန်ကြီးဌာန အောက်ရှိ ဦးစီးဌာနများ တက္ကသိုလ်များတွင် ဝန်ထမ်းဆောင်လျက်ရှိကြ တာ သည့် နိုင်ငံ့ဝန်ထမ်းများ အချင်းချင်း ရင်းနှီး ချစ်ကြည်မှုတိုးတက်ပြီး လုပ် ငန်းခွင်အတွင်း ပိုမိုအဆင်ပြေချော မွေ့စွာ ချိတ်ဆက် ဆောင်ရွက်နိုင်

စိုတ်**ပျိုးရေး**မွေးမြူရေးန 3000 ŲČŨIJ ອງຊຸ່: ມີດັກມີເວົ້າຄ

ကြစေရန်၊ တစ်ဦးချင်း၏ ကိုယ်စိတ် ရွှင်လန်းတက်ကြွမှုနှင့် ကျန်းမာ ပျော်ရွှင်မှု ရရှိကြစေရန် အပြင် နိုင်ငံ့ ဝန်ထမ်းများနှင့် ယင်းတို့၏မိသားစု ဝင်များ မှ ထူးချွန် အားကစား သမား များ ပေါ်ထွက်လာပြီး ဝန်ကြီးဌာန ကိုယ်စားပြု အားကစား သမားများ ၊ နိုင်ငံ့ဂုဏ်ဆောင် အားကစား သမား များအဖြစ် ရွေးချယ်လေ့ကျင့်ပျိုး ထောင်ပေးနိုင်ရန် ရည်ရွယ်၍ အား ကစားနည်းအလိုက် ပြိုင်ပွဲများကို ကျင်းပပေးလျက်ရှိကြောင်း သတင်း ရရှိသည်။ MOALI

နေပြည်တော်၊ ဇွန် ၂၀ စိုက် ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးနှင့် ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာန ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး ဖလား ဖူဆယ်အားကစား ပြိုင်ပွဲ နောက်ဆုံးဗိုလ်လုပွဲ ကို ဇွန်၂၀ ရက်နေ့ က နေပြည်တော် ရုံးအမှတ်-၁၅ ဖူဆယ်အားကစားကွင်း၌ ကျင်းပ ပြုလုပ်ရာ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး ဦးမင်းနောင်၊ ဒုတိယဝန်ကြီး ဒေါက်တာအောင်ကြီး နှင့် ဦးစီးဌာနများ မှ ညွှန်ကြား ရေးမျှုးချုပ်များ၊ တက္ကသိုလ်များမှ ပါမောက္ခချုပ်များ နှင့် အရာထမ်း အမှုထမ်းများ က ကြည့်ရှု အားပေးကြသည်။

> တော် အားကစားရုံ၌ ကျင်းပလျက်ရှိ သည့် ဝန်ကြီးဌာန ဝန်ထမ်းမိသားစု ဝင်များ ပါဝင်ဆင်နွှဲသည့် ဘော်လီ ဘော အားကစားပြိုင်ပွဲ ကို ကြည့်ရှ အားပေးကြသည်။

ဆုချီးမြှင့်ပွဲအခမ်းအနားတွင် ဆု ရအမျိုးသားဘော်လီဘောအသင်း

ဆုနှင့်ပထမဆုဖလားကိုပေးအပ် ချီးမြှင့်ခဲ့သည်။

ညနေပိုင်းတွင် ပြည်ထောင်စု ဝန်ကြီး၊ ဒုတိယဝန်ကြီးနှင့် ဌာန ဝနကြး၊ ဒုတယဝနကြးနှင့် ဌာန ဆိုင်ရာတာဝန်ရှိသူများ သည် ဖမ္ဗ သိရိမြို့နယ် ရွှေကြာပင်ရပ်ကွက်ရှိ ပြည်ထောင်စုနယ်မြေ၊နေပြည်

ဆက်လက်၍ ပြည်ထောင်စု ဝန်ကြီးဖလား ဖူဆယ် ဘောလုံးအား ကစား ဆုရအသင်းများကို ဒုတိယ ဝန်ကြီးနှင့် တာဝန်ရှိသူများ က ဂုဏ် ပြုဆုများ ချီးမြှင့်ပေးအပ်ပြီး ပထမ ဆုရ ရုံးအမှတ်-၃၆ အသင်းအား ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးက တစ်ဦးချင်း

ခ အပါအဝင် စပါး တစ်ဧကလျှင် ကျပ် ၇၀၀,၀၀၀ မှ ကျပ် ၈၀၀,၀၀၀ ခန့် ကုန်ကျကြောင်းသိရသည်။

ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီးသည် စပါးကို အဓိက စိုက်ပျိုးသည့် ဒေသ ဖြစ်ပြီး ၎င်း၏ ထုတ်လုပ်မှုသည် ပြည်တွင်း စားနပ်ရိက္ခာ ဖူလုံမှုကို ပေး စွမ်းနိုင်ပြီး ပြည်ပနိုင်ငံများနှင့် မြန်မာနိုင်ငံရှိ အခြား တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်များသို့လည်း တင်ပို့ရောင်းချလျက်ရှိကြောင်း သတင်း ရရှိသည်။ ဥမ္မာထွန်း

Global New Light Of Myanmar(၁၂-၆-၂၀၂၄)

ဝယ်လိုအားများလာခြင်းကြောင့် ဧရာဝတီတွင် စပါးဈေး မြင့်တက်

မြန်မာနိုင်ငံ၌ ဆန်စပါး အဓိက ထုတ်လုပ်သည့် ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီး တွင် ယခုနှစ် မိုးရာသီ အစောပိုင်း စပါးဝယ်လိုအား မြင့်တက်လာသဖြင့် ဈေးနှုန်းများလည်း မြင့်တက်လာကြောင်း ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီး ဆန်စက် လုပ်ငန်းရှင်များအသင်း ဥက္ကဋ္ဌ ဦးစိုးဝင်းက ပြောကြားသည်။

ဈေးကွက် အခြေအနေပေါ်မူတည်၍ ဈေးနှုန်းကွာခြားမှုရှိပြီး လက်ရှိတွင် ဝယ်လိုအား ပြန်လည် မြင့်တက်လာသည်ဟု ၎င်းက ဆိုသည်။ "ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီးတွင် စပါးဈေးတဖြည်းဖြည်းပြန်တက်လာကြောင်း၊ လက်ရှိတွင် အနိမ့်ဆုံး စပါးဈေးမှာ တစ်တင်းလျှင် ၅၀ ပေါင်အလေးချိန်ရှိ သောစပါး တင်း ၁၀၀ လျှင် ကျပ်သန်း ၁ ဒသမ ၉ မှ ၂ အထိရှိကြောင်း၊ ဈေးနှုန်းမြင့်မားခြင်းသည် စပါးထွက်ရှိမှုနှင့် မသက်ဆိုင်ဘဲ ဝယ်လိုအား မြင့် မားခြင်းနှင့် ဈေးကွက်ပေါ်မူတည်ပြီး ဈေးနှုန်းကွာခြားခြင်းဖြစ်ပါကြောင်း" ပြောသည်။

ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီးတွင် မိုးစပါးစိုက်ဧက ၃ ဒသမ ၇ သန်း ကျော်နှင့် နွှေစပါးဧက ၁ ဒသမ ၄ သန်း ကျော်စိုက်ပျိုးကြောင်း၊ ယခုအချိန် တွင် မြေပြင်ခြင်းနှင့် ပျိုးထောင်မှုများ ပြုလုပ်ပြီးနေပြီဖြစ်ပြီး ဇွန်လကုန်ခန့် တွင် စတင် စိုက်ပျိုးမည်ဖြစ်ကြောင်း ဒေသခံများထံမှ သိရသည်။

နေ့စားလုပ်အားခမှာ ၇၀၀၀ ကျပ် မှ ၈၀၀၀ ကျပ် ဖြစ်ပြီး လုပ်အား

၂၀၂၄ ခုနှစ် ဇူလိုင် ၁ ရက်

ေပြည်တွင်းသတင်း

မြောင်းမြတွင် ကောက်စိုက်စက်၊ လက်ဆွဲကောက်စိုက်စက် မျိုးစေ့ချကိရိယာတို့ဖြင့် မိုးစပါးစိုက်ပျိုးခြင်း သရုပ်ပြ

ကိုကျင်းပပြုလုပ်ခဲ့ကြောင်း သိရ သည်။

အဆိုပါအခမ်းအနားသို့ ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီး ဝန်ကြီးချုပ် ဦးတင်မောင်ဝင်းနှင့် တိုင်းအစိုးရ အဖွဲ့ဝင် ဝန်ကြီးများ၊ တိုင်းအဆင့် ဌာနဆိုင်ရာအကြီးအကဲများ၊ မြောင်း

မြောင်းမြ ဇွန် ၂၂ 😮 ရာဝတီတိုင်းဒေသကြီး၊ မြောင်းမြ ခရိုင်၊ မြောင်းမြမြို့နယ်၊ ကြာဖူးငုံ လက်ပံကျေးရွာရှိ တောင်သူ ဦးမြင့် သန်း၏ လယ်တွင် အမှတ်(၃၈) စက်မှုလယ်ယာစခန်း၊ မြောင်းမြမြို့ Kubota လူစီး ၆တန်းသွား ကောက်စိုက်စက် ၂ စီး၊ Kubota Ds10 10 Rows Seeder ၁ စီး၊ လက် ဆွဲကောက်စိုက်စက်၁စီးနှင့် ၈ တန်း သွားမျိုးစေ့ချကိရိယာ ၁၅ လက်တို့ မိုးစပါးစိုက်ပျိုးခြင်း သရုပ်ပြပွဲ

စာ-၁၁ မှ

ဗာဂဲန်နီကန် တက္ကသိုလ်မှ ကျွန် တော်တို့ ဆရာကြီး ဦးကျော်သောင်း (ယခုကွယ်လွန်သွားပါပြီ) က မြေ ဆီလွှာသိပ္ပံဘွဲ့လွန်ဒီပလိုမာနှင့် စိုက် ဆင့္အပသင္ပပ္သံႏွင့္လေနဒဝင်ပုံမေနနဲ့ စုကာ ပျိုးရေးသုတေသနဌာနမှ ညွှန်ကြား ရေးမှူးချုပ် ဒေါက်တာ နိုင်ကြည် ဝင်း၏ သမီး မမိုးမိုးကြည်ဝင်း နှင့် မြန်မာ အမျိုးသား တစ်ဦး က မဟာ စိုက်ပျိုးရေးသိပ္ပံ ဘွဲ့ရရှိခဲ့ပါသည်။ ဗာဂဲန်နီကန် တက္ကသိုလ်တွင် ကျွန် တော်တို့ အိမ်နီးချင်း အာဆီယံနိုင် ငံ များမှ ဘယ်နှစ်ယောက် (ရာဂဏန်း၊ ထောင်ဂဏန်း) မဟာသိပ္ပံ၊ ပါရဂူဘွဲ့ ရလာခဲ့မှန်း မသိပါ။

ဤတက္ကသိုလ်မှ ကျွန်တော်တို့ နိုင်ငံ အတွက် အတုယူစရာများ (Lessons-Learned from WUR)

- (၁) သူတို့ပုံစံမျိုး ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံ ရေဆင်းနယ်မြေတွင် စုပေါင်း လုပ်ဆောင်၍ မရ ဘူးလား? ဖွဲ့စည်းပုံအရ ပါချုပ်/ညွှန်ချုပ် များ အသီးသီးရှိသော်လည်း ကျောင်းသားက မိမိတက် ရောက် လိုသော ဘာသာရပ်ကို (Cross-Enrollment) ကြိုက် ရာ တက္ကသိုလ် များတွင် မှတ်ပုံတင် တက်ရောက်ခွင့် ရှိ စေမှု (Cluster-Models, Not Merger-Models)
- (၂) တက္ကသိုလ်နှင့် သုတေသနဌာန များမှ ဘာသာရပ် ပညာရှင်များ ပေါင်းစည်းအဖွဲ့ဖွဲ့ (Subject matter Working Group e.g. Soil Science, Weed Science, Food Science) ပြုလုပ်၍ သင်ကြားရေးဘက်က မိမိ အလုပ်၏ အနည်းဆုံး

၂၀-ရာခိုင်နှုန်း သုတေသန ဘက် သွား သုတေသနပြု၊ သုတေသနဘက်က ပညာရှင် များက အနည်းဆုံး ၂၀-ရာခိုင် နှုန်း စာသင်ပေး ရန် လိုအပ်ပေး မှု (80%-20% Research and Teaching or Vice Versa) (၃) ပုဂ္ဂလိက ကုပ္မဏီများ ဥပမာ မြန်မာဩဘာ၊ နယ်သာလန် များနီမျိုးစေ့ (East-West Seed)၊ အစာစပ်စက်ရုံများ (De Haus)၊ သစ်စက်များ (Timber Mills၊ ဆန်စက်များမှ ကုပ္ပဏီရုံး ခွဲများဖွင့် နောက်ဆုံးနှစ်၊ ဘွဲ့ လွန်ကျောင်းသား/ကျောင်းသူ များ အတွက် လုပ်ငန်းခွင် သင်တန်းများ (Internship Trainig)၊ ရှာဖွေဖေါ်ထုတ်လို သော သုတေသန (Problembased Research/Projects) ပရိုဂျက်များ ပူးတွဲလုပ်ဆောင် ပေးခြင်း (Joint

Collaborations)

ကျေးရွာအုပ်ချုပ်ရေးမှူး

(၄) တက္ကသိုလ်၊ သုတေသနဌာန အားလုံးတို့အတွက် လိုအပ်လျှ က်ရှိသော ဘာသာရပ်များ ဥပမာ - မိုးလေဝသပညာ (Meteorology/Climatology) စာရင်းအင်းပညာ (Statistics)၊ ဘူမိဗေဒ (Geology)၊ ဇီဝဓာတု පෙය (Biochemistry)) ခရီးသွားပညာများ (Tourism; Ecotourism, Agrotourism, EnvironmentalTourism) သီးနံ သစ်တော ရောနှော စိုက်ပျိုးခြင်းပညာ (Agroforestry) စသည့် ဘာသာရပ် ကျွမ်းကျင် ပညာရှင် များ ရှိသည့် ဝန်ကြီးဌာန များ၊ ပြင်ပ ပညာရှင်များ၊ အငြိမ်းစား ပညာရှင်များ နှင့် ပေါင်းစပ် ညှိနိူင်းပေးခြင်း (Multi-Disciplinary Integration)

Wageningen University and Research Center

သရုပ်ပြပွဲတွင် တိုင်းဒေသကြီး ဝန်ကြီးချုပ်မှ တောင်သူများကို စပါး စိုက်ပျိုးရန်အတွက် မှော်ဘီ-၃ နှင် နယူး-၁၀ မျိုးစပါးများပေးအပ်ခဲ့ ကြောင်း သတင်းရရှိသည်။ AMD

(၅) ဧည့်ပါမောက္ခ/ဂုဏ်ထူးဆောင် ပါမောက္ခများ (Visiting Professors/Professors Emeritus) များ ဖန်တီးခန့်အပ် ပြီး အတွေ့အကြုံရှိသော ကျွမ်းကျင်၊ အငြိမ်းစား ပညာရှင်များ ထံမှ ပြင်ပပို့ချ ချက် (Guest lectures) များ ထည့် သွင်းပေးခြင်းဖြင့် ကျောင်းနေစဉ်ကတဲက ဗဟုသုတများစွာ ကြွယ်ဝသွား ပြီး ၂၁-ရာစုကျွမ်းကျင်မှုများ (21st Century Skills) စွာ ရရှိ ခြင်း၊ အလုပ်အကိုင်အတွက် အဆင်သင့်ဖြစ်နေခြင်း (Career Readiness/Job Oriented Learning/ Employability Approach) စသည်ဖြင့် အနာဂတ် ကာလ လာ ရောက်သင်ယူကြမည့်ခေါင်းဆောင် လောင်း မျိုးဆက်သစ် လူငယ်များ အတွက် အထောက် အကူဖြစ်စေပါ လိမ့်မည်။

ကျွန်တော်တို့ ခြေလှမ်းပေါင်းများ စွာ အပြေးလိုက်ရပါဦးမည်။ စိတ် ဓာ့တိ ကျစရာမလိုပါ။ နောင်တွစ် ချိန် ဟို အရင် ၁၉၆၂-ခုနှစ်မတိုင်မီ ထိုင်း၊ မလေးရှားမှ ကျှောင်းသားများ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် သို့ လာရောက် သင့်ကြားခဲ့ရသလို __ပြန်ဖြစ်အောင် ကြိုးစားရပါမည်။ ကျွန်တော်တို့ တစ်ဦးတယောက်အားနှင့် ယူသော် မရ၊ စိုပေါင်းအားနှင့် ယူပါက မီလွဲ မ သွေရောက်ရှိလာပါမည်။ ကျန်နိုင်ငံ များမှ စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေး တက္ကသိုလ်များ အကြောင်း ဆက် လက်ရေးသားပါမည်။

ဒေါ်က်တာမျိုးကြွယ်

၂၀၂၄ ခုနှစ် ဇူလိုင် ၁ ရက် ບິລົມລາຍເລື່ອ အင်ဒိုနီးရှားဆီအုန်းကဏ္ဍ စိန်ခေါ်မှုများ ဖြေရှင်းနိုင်ရန် သည် ပြည်တွင်းစိန်ခေါ်မှုများအပြင် ကမ္ဘာ့စိန်ခေါ်မှုများကိုပါ ရင်ဆိုင်နေ ခိုင်မာကောင်းမွန်သည့် အဖွဲ့ရှိရန် လိုအပ် ရကြောင်း၊ ထို့ကြောင့် အဆိုပါပြ ဿနာရပ်များကို ထိရောက်အောင်

သောအခြေအနေများနှင့် ကြုံတွေ့ နေရပြီး သေချာမဖြေ ရှင်းနိုင်ပါက အခြားသောဒေသများသို့ပါပျံ့နှံ့သွား နိုင်ကြောင်း၊ အဆိုပါအခြေအနေများ သည် ဥပဒေ ဝိုင်းဆိုင်ရာ မသေချာမှု ကို ဖြစ်ပေါ်စေပြီး ဆီအုန်းစိုက်ပျိုး ထုတ်လုပ်မှုကဏ္ဍတွင် ရေရှည်တည် တံ့သည့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုကို ခြိမ်း ခြောက်နေသည့် အခြေအနေဖြစ် ကြောင်း၊ စတုတ္ထတစ်ခုမှာ အစိုးရ၏ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းအမှတ် ၅/၂၀၂၁ အရ ဆီအုန်း စိုက်ပျိုးခြင်းမရှိဘဲ စား အုန်းဆီစက်များအတွက် လုပ်ငန်း လိုင်စင်ဖြစ်ကြောင်း ပြောကြားခဲ့ သည်။

၎င်းက ပြည်တွင်းပြဿနာများ အပြင် အင်ဒိုနီးရှား ဆီအုန်းလုပ်ငန်း အပေါ် အဆိုးမြင်သည့် လှုံ့ဆော်ပွဲ များ၊ EU Deforestation free Regulation အကောင်အထည်ဖော် မှုများ အပါအဝင် အင်ဒိုနီးရား နိုင်ငံ၏ ဆီအုန်းလုပ်ငန်းမှာ ကမ္ဘာ့ စျေးကွက်တွင်လည်း စိန်ခေါ်မှုများ နှင့် ကြုံတွေ့နေရကြောင်း၊ ထိုသို့ သော ပြဿနာရပ်များကို ဖြေရှင်း စာ-၄သို့

ထုတ်လုပ်ရေးအတွက် (starch) (starch) ထုတဲလုပ်ရေးအတွက် အသုံးပြုမည် ဖြစ်ကာ ဒုတိယ ကုန် တစ်သုတ်ကို အီသနောရောစပ်ရန် အသုံးပြုမည်ဖြစ်ကြောင်းသိရသည်။ အထူးသဖြင့် တမီနာဒူပြည်နယ် ကြက်မွေးမြူရေးလုပ်ငန်းများမှ ဝယ် လိုအားရှိပြီး၊ ပြည်နယ်ရှိ မွေးမြူရေး လုပ်ငန်းတစ်ချို့က တင်သွင်းပြောင်း ကို ဝယ်ယူကြကြောင်း၊ ၎င်းအနေ ဖြင့် ပြောင်းကို ဘီဟာပြည် နယ်မှ အဓိကဝယ်ယကြောင်း Subra-အဓိကဝယ်ယူကြောင်း Subramanian က ပြောကြားခဲ့သည်။

အိန္ဒိယစိုက်ပျိုးရေးနှင့် တောင်သူ လယ်သမားများဖူလုံရေးဝန်ကြီးဌာန (The Ministry of Agriculture and အကြိမ် သီးနှံအထွက်နှုန်း ကြိုတင် ခန့်မှန်းချက်အရ ယခုနှစ်အတွက် ပြောင်းတန်ချိန် ၃၅ ဒသမ ၆၇ သန်း ထွက်ရှိမည်ဖြစ်ကာ ယခင်နှစ်ကာလ တိုက ၃၈ ဒသမ ပ၈ သန်းထွက်ရှိခဲ့ သည့်အတွက် အထွက်နှုန်းလျှော့ကျ မည်ဖြစ်ကြောင်း သိရသည်။

အိန္ဒိယနိုင်ငံ မွေးမြူရေးကဏ္ဍ တစ်ခုတည်း၏ ပြောင်းလိုအပ်ချက် မှာ တစ်နှစ်လျင် တန်ချိန် ၁ သန်း တိုးမြင့်လာလျက်ရှိကြောင်း၊ ၎င်း ကဏ္ဍ၏ လက်ရှိပြောင်းဝယ်လိုအား ကဏ္ဍာ။ လက္ျမပ္သားသည္။ မှာ တန်ချိန် ၁၆ သန်းခန့် ရှိကြောင်း သိရသည်။ အဆိုပါကဏ္ဍအပြင် စာ-၁၀ သို့

ဆောင်ရွက်ပေးရန် plantation) သတ်မှတ်ချက်ကို လိုက်နာရန် ပြည် သူလူထု၏ တောင်းဆိုမှု မြင့်တက် လာခြင်းဖြစ်ကြောင်း၊ ထိုသို့သော လူထုတောင်းဆိုမှုများ မြင့်တက်လာ ခြင်းသည် ဆီအုန်း စိုက်ပျိုးထုတ် လုပ်မှု၊ ယင်းကဏ္ဍရှိ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု လုပ်ငန်းများအတွက် အလွန်ဆိုးဝါး ပြီး ပဋိပက္ခများအဖြစ်သို့ ဦးတည် သွားကြောင်း၊ Kalimantan အလယ် ပိုင်းတွင် ဆီအုန်းစိုက်ပျိုး ထုတ်လုပ် သည့် ကုမ္ပဏီအများအပြား ထိုသို့

စိုက်ပျိုးမြေများသည် သစ်တော ဧရိ ယာကို ကျူးကျော်ထားသည်ဟု သံ သယရှိသည့်အတွက် စိုက်ပျိုးရာသီ တစ်ခုပြီးဆုံးပါက သစ်တောဧရိယာ အဖြစ် ပြန်လည်ထားရှိရမည်ဖြစ် ကြောင်း၊ တတိယစိန်ခေါ်မှုမှာ ဆီ အုန်းစိုက်ပျိုးသည့် ကုမ္ပဏီများအနေ ဖြင့် စိုက်ပျိုးရေးဝန်ကြီးဌာန၏ စည်း မျဉ်းအမှတ် ၂၆/၂၀၀၇ အရ ကုမ္ပဏီ များ၏ စုစုပေါင်းစိုက်ဧကမှ ၂၀ ရာ ခို နှုန်းကိုဒေသခံပြည်သူများအတွက် အသေးစားစိုက်ပျိုးမှု (small-scale

တွင် ပြောကြားခဲ့သည်။ Eddy Martono က စားအုန်းဆီ ကဏ္ဍနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ပြည်တွင်း အနေဖြင့် စိန်ခေါ်မှု ၄ ခုရှိ ကြောင်း၊ ပထမစိန်ခေါ်မှုမှာ ဆီအုန်းနှင့် ဇီဝ လောင်စာသုံးစွဲမှု မြင့်တက်လျက်ရှိ ပြီး ထုတ်လုပ်မှု ရပ်တန့်နေခြင်းဖြစ် ကြောင်း၊ ဒုတိယစိန်ခေါ်မှုမှာ အလုပ် အကိုင်ဖန်တီးမှုအတွက် Omnibus Law ၏ Article 110A နှင့် 110B ကို အ ကော င် အ ထ ည် ဖော် မှု သ ည် ဆီအုန်းစိုက်ဧက သန်းပေါင်းများစွာ မှာ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်နိုင်ခြင်းမရှိ ကြောင်း၊ ထိုသို့ဖြစ်ရခြင်းမှာ ယင်း

မြန်မာ့ပြောင်းကို အကောက်ခွန်လွတ်ဖြင့် အိန္ဒိယ စတင်တင်သွင်း

အိန္ဒိယနိုင်ငံသည် မြန်မာနိုင်ငံမှ ပြောင်းကို အကောက်ခွန် ကင်းလွတ် ခွင့် အစီအစဉ်ဖြင့် စတင်တင်သိုင်း လျက်ရှိကြောင်း သိရသည်။ Tamil Nadu ပြည်နယ် Thoothukudi မြို့ ဆိပ်ကမ်းသို့ အနည်းဆုံး ပြောင်း သင်္ဘော ၃ စီး ဆိုက်ကပ်ခဲ့ပြီးဖြစ် ကာ ဇူလိုင် လကုန်ပိုင်းတွင် နောက် ထပ် သင်္ဘောအနည်းငယ် ထပ်မံ ဆိုက်ရောက်လာဖို့ရှိကြောင်း The Hindu Businessline သတင်းဌာန က ယခုလ ၇ ရက်နေ့က ဖော်ပြ သည်။

မြန်မာနိုင်ငံမှ ပြောင်းများ စတင် ဝ င် ရော က် လာ ပြီ ဖြ စ် ကြော့ င်း၂ အရောင်းအဝယ် သဘော တူညီချက် တစ်ချို့ကို ညှိနှိုင်းလျက်ရှိစဉ် လတ် တလောတွင် ပြောင်းသင်္ဘော ၃ စီး သာ ဆိုက်ရောက် ခဲ့ပြီးဖြစ်ကာ ယခု အချိန်အထိ သဘောတူညီချက်ရပြီး ဖြစ်သည့် အခြေအနေအရ နောက် ထပ် ပြောင်း သင်္ဘော ၁၀ စီးခန့် ထပ်မံဆိုက်ရောက်ဖို့ရှိနေကြောင်း တမီနာဒူပြည်နယ် ဥစားကြက် မွေး မြူ ရေးသ မားများ ဈေး ကွ က် ရှာ ဖွေ Exporters Association) ဥက္ကဋ္ဌ M Madan Prakash က ပြော ကြားခဲ့ သည်။

မြန်မာနိုင်ငံမှ ပြောင်းကို နိုင်ငံ၏ ဖြနမာနုင်ငမှ ပြောင်းကု နိုင်ငံ၏ ဖွံ့ဖြိုးမှုအနေအထားအရ သွင်းကုန် ခွန်ကင်းလွတ်ခွင့်ဖြင့် တင်သွင်းနိုင် သ ည့် အ ခွ င့် အ လ မ်း ရှိ ကြော င်း အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာကုန်သွယ်ရေး ဌာနမှ တာဝန်ရှိသူ တစ်ဦးက ပြော ကြားခဲ့သည်။ အကယ်၍ အဆိုပါ ကြားခဲ့သည်။ အကယ်၍ အဆိုပါ ကုန်စည်ကို အခြားနိုင်ငံများမှ တင် သွင်းမည် ဆိုပါ က ပြည်တွင်း ခွန်(IGST) ၅ ရာခိုင်နှုန်း၊ လူမှုဖူလုံ ရေးအတွက် ၁၀ ရာခိုင်နှုန်းအပြင် သွင်းကုန် ခွန် ၆၀ ရာခိုင်နှုန်းပေး ဆောင်ရန် လိုအဝ်ကြောင်း၊ သို့သော် အကောက်ခွန်ဌာနအနေဖြင့် အရေ အတွက်အရ စည်းကြပ်သော သွင်း ကုန်ခွန် (Tariff rate quota -TRQ) ၁၅ ရာခိုင်နှန်းဖြင့် တွင်သွင်းခင်ပြ ကုနံခွန် (Tariff rate quota - IRQ) ၁၅ ရာခိုင်နှုန်းဖြင့် တင်သွင်းခွင့်ပြု ထား ကြောင်း၊ ၂၀၂၀ ပြည့် နှစ်က အဆိုပါ TRQ နှုန်းဖြင့် ပြောင်းတန် ချိန် ၅ သိန်းကို တင်သွင်းခွင့်ပြုခဲ့ ကြောင်း သိရသည်။ အရောင်းအဝယ်သဘောတူညီ

ချက်အရ ပြောင်းတန်ချိန် ၃ သိန်း နီးပါးကို သွင်းကုန်ခွန်လွတ် တင် သွင်းမည်ဖြစ်ကာ ကော်မှုန့် (starch) ထုတ်လုပ်ပြီး ပြန်လည့်တင်ပို့ရောင်း ချသွားမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ ပထမဦး ဆုံး ကုန်တစ်သုတ်ကို ကော်မှုန့်

ရေးအသင်း (Tamil Nadu Egg Poultry Farmers Marketing Society-PFMS) ဥက္တဋ္ဌ Vangili Subramanian က ပြောကြားသည်။

ဦးစွာပထမ ပြောင်း ၁ တန်လျင် ကန်ဒေါ်လာ ၂၆၈ နှင့် တင်သွင်းခဲ့ ခြင်းဖြစ်ကာ ယခုအခါ ဈေးနှုန်း အနည်းငယ် မြင့်တက်သွားပြီ ဖြစ် ကြောင်းသိရသည်။ "ကျွန်တော်တို့ မြန်မာနိုင်ငံကနေ ပြောင်းကို ပထမ ဦးဆုံးတစ်သုတ် တင်သွင်းခဲ့ပြီးဖြစ်ပါ တယ်။ ပြောင်းဈေးက ကန်ဒေါ်လာ ၂၆၈ က နေ၊ ယခုမြင့်တက်သွားပြီ ဖြစ်ပါတယ်။"ဟု Olam Agro India Ltd မှ တာဝန်ရှိသူ Sanjay Sancheti ကပြောကြားခဲ့သည်။

"ပြောင်း ၁၀၀၀၀ တန်ကို ၁ တန် လျင် ကန်ဒေါ်လာ ၂၈၆ နှင့် ဇူလိုင်လ် အတွင်း အရောက် တွင်ပို့ ရောင်းချ ပေးဖို့ ကမ်းလှမ်းချက်တစ်ခု လက်ခံ ရရှိခဲ့ပါတယ်။" ဒါပေမယ့် ၎င်းတို့ အနေဖြင့် အဆိုပါ ကမ်းလှမ်းချက်ကို လက်မခံဖြစ်ဖြစ်ခဲ့ကြောင်း စိုက်ပျိုး ရေးကုန်စည်များ ပို့ကုန်လုပ်ငန်းရှင် များအသင်း (Agri Commodities

မြင်စွာ ဖြေရှင်းနိုင်ရန် အတွက် စား အုန်းဆီကဏ္ဍရှိ ပါဝင်ပတ်သက်သူ

အားလုံးအကြား ခိုင်မာကောင်းမွန်

သည့် ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်မှုလိုအပ် ကြောင်း အင်ဒိုနီးရှား စားအုန်းဆီ

အသင်း (Indonesia Palm Oil

Association – GAPKI) ၏ ဥက္ကဋ္ဌ

ဖြစ်သူ Eddy Martono က Medan မြို့တွင် ၂၀၂၄ ခုနှစ်၊ မေ ၃၀ ရက်နေ့

Palm Oil Stakeholders Forum

3

ပြုလုပ်ခဲ့သည့် Indonesian

ဝန်ကြီးဌာန မှ တာဝန်ရှိသူ Vuong Thi Oanh က ရေလုပ်ငန်း ပြန်လည် နလံထူလာသည့် လက္ခဏာများ ပြ သနေသော်လည်း ၂၀၂၄ ခုနှစ် တွင် အ ခ က် အ ခဲ များ စွာ ရှိ နေ ဆဲ ဖြ စိ ကြောင်း ပြောသည်။ အထူးသဖြင့် တရုတ်၊ အမေရိကန်၊ ဥရောပနှင့် ဂျပန်ဈေးကွက်တို့သည် နှစ်ကုန်ပိုင်း နှင့် နှစ်သစ်ကူး ပွဲတော်စားသောကဲပွဲ လိုအပ်ချက်များအတွက် သိုလှောင် ထားရှိမူလျော့ပါးနေချိန်တွင် ၂၀၂၃ ခုနှစ်၏ နောက်ဆုံးလများမှစ၍ ပြန် လည်ကောင်းမွန်လာမည်ဟု မျှော် လင့်ရပြီး ဗီယက်နမ်သည် အဆိုပါ ဈေးကွက်များသို့ အလားအလာရှိ သောရေထွက်ပစ္စည်းတင်ပို့သူလည်း ဖြစ်သည်။ သို့သော် ထိုင်းနိုင်ငံ၊ အင် ဒိုနီးရှားနှင့် တရုတ်တို့ကဲ့သို့ ပြိုင် ဘက်များနှင့် ပြိုင်ဆိုင်မှုများလည်း

တိုးလာနေသည်ဟုဆိုသည်။ သို့ရာတွင် ဗီယက်နမ်နိုင်ငံ၏ ရေထွက်ပစ္စည်းတင်ပို့မှုသည် မကြာ သေးမီနှစ်များအတွင်းက ထူးထူး ခြားခြား အောင်မြင်မှု ရရှိခဲ့ပြီးကမ္ဘာ့ ထိပ် တ န်းဦး ဆောင် နိုင် ငံ အဖြစ် ရောက်ရှိလာခဲ့သည်ကိုတွေ့ ရသည်။ အဆိုပါ္ အောင်မြင်မှုအတွက် ့အ ထောက်အကူဖြစ်စေသော အဓိက အကြောင်းအရာအချို့မှာ ထုတ်ကုန် အသွေးနှင့်ဘေးကင်းရေး အရည် အတွက် ဗီယက်နမ်ရေထွက်ပစ္စည်း တင်ပို့ရောင်းချသူများ သည် Global G.A.P.I Aquaculture Stewardship Council- ASC နှင့် HACCP ကဲ့သို့ သော တင်းကြပ်သော နိုင်ငံတကာ အသိအမှတ်ပြု လက်မှတ်များရရှိနိုင် အောင် နိုင်ငံတကာအရည်အသွေး နှင့် ဘေးကင်းရေးစံနှုန်းများကို တိ ကျစွာလိုက်နာခြင်းအားဖြင့် ထုတ် ကိုန် အရည်အသွေးနှင့် အစားအစာ ဘေးကင်းလုံခြုံမှုကို ့အာမခံမှုပေး နိုင် အောင်ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ ခေတ်မီ ပြုံပြင်စီမံခြင်းနှင့်ထုပ်ပိုးခြင်းဆိုင်ရာ အခြေခံလိုအပ်ချက်များတွင် ရင်းနှီး မြှုပ်နှံမှုအနေဖြင့်အခြေခံအဆောက် ဖြှုပ်နှံမှုအနေဖြင့်အမြေအေဆောက် အအုံနှင့် နည်းပညာကိုအဆင့်မြှင့် တင်ခြင်းဖြင့် ပိုမိုကောင်းမွန်သော သန့်ရှင်းမှု၊ ထိရောက် သော စီမံခန့်ခွဲ မှုနှင့် ထုတ်ကုန်များ၏ သိုလှောင်နိုင် မူသက်တမ်းပိုမိုတိုးမြှင့်နိုင်ခြင်းတို့ ဖြင့် ထုတ်ကုန်များ၏အရည် အသွေး နှင့် ဈေးကွက်တိုးချဲ့နိုင်မှုကို တင်ပေးခြင်းလည်းပါဝင်သည်။ မြှင့်

ထုတ်လုဝ်မှုနှင့်ယှဉ်ပြိုင်နိုင်စွမ်း အားကောင်းလာစေရန် ဗီယက်နမ် သည်ရေရှည်တည်တံ့သော ရေထွက် ပစ္စည်းထုတ်လုဝ်မှု အလေ့အကျင့် များကိုအာရုံစိုက်ပြီး သဘာဝပတ် ဝန်းကျင်ရေရှည်တည်တံ့မှုနှင့် သယံ ဇာတ ထိန်းသိမ်းမှု သေချာစေရန် ဆောင် ရွက်ခြင်း၊ ကုန် ကျ စ ရိတ် လျော့ချခြင်းနှင့် ဈေးကွက်ယှဉ်ပြိုင် နိုင်မှုကို အားကောင်းစေရန် ထိ စာ- ၁၅ သို့

၂၀၂၄ ခုနှစ် ဇူလိုင် ၁ ရက်

နှိုင်းယှဉ်ပါက ၂ ရာနှုန်း တိုးလာ ပါသည်။ သဘာဝမှ ထုတ်ယူသည့် ရေထွက်ပစ္စည်းသည် တန်ချိန် ၃ ဒသမ ၆၈ သန်းအထိ ရှိခဲ့ပြီး ၂၈၂၂ နှင့်ပမာဏတူညီနေပြီး ရေထွက် ပစ္စည်း မွေးမြူထုတ်လုဝ်မှုမှာ တန် ချိန် ၅ ဒသမ ၄ သန်းကျော်ရှိပြီး ယခင် ၂၀၂၂ ခုနှစ်ဖြင့် နှိုင်းယှဉ်ပါက ၃ ဒသမ ၅ ရာနှုန်းတိုးလာကြောင်း သိရသည်။

ကမ္ဘာ့စီးပွားရေးသည် တဖြည်း ဖြည်း ပြန်လည်နလန်ထူလာနေစဉ် အချို့သော ရေထွက်ပစ္စည်းသွင်း အားစုဈေးနှုန်းများနှင့် ထောက်ပံ့ ပို့ဆောင်ရေး ကုန်ကျစရိတ်များမှာ မြင့်မားနေခြင်းကြောင့် အဆိုပါစိန် ခေါ်မှုများသည် ဗီယက်နမ်ကို ထိ

ကျော်သူနိုင်

ဆိုသည်။ ထို့အပြင်၊ ဥရောပနှင့် အ မေရိကန်သို့ တင်ပို့သည့် ရေထွက် ပစ္စည်း ထုတ်လုပ်သည့်လုပ်ငန်းစဉ် အတွင်း သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ဘေး ကင်းစေရန်အတွက်သက်ရှိတိရစ္ဆာန် သက်သာချောင်ချိရေးနှင့် ကာဗွန် လက်မှတ်ကဲ့သို့သော အခြားသော အတားအဆီးများစွာနှင့်လည်း ရင် ဆိုင် ကြုံတွေ့နေရသည်ဟုဆိုသည်။ သို့ဖြစ်၍ဗီယက်နှမ်နိုင်ငံအနေဖြင့်

၂၀၂၄ ခုနှစ်အတွက် ရေထွက်ပစ္စည်း တင်ပို့မှုတန်ဖိုးကို ယခင်မျှော်မှန်း ထားသည့် ကန်ဒေါ်လာ ၁၀ ဘီလီယံ မှ အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၉ ဒသမ ၅

ခိုက်စေခဲ့ပြီး ၂၀၂၃ နှစ်တွင် ရေထွက် ပစ္စည်းထုတ်လုပ်မှုလုပ်ငန်းအတွက် အခက်အခဲ့ဖြစ်စေခဲ့သည်။

တစ်ချိန်တည်းမှာပင် ဥရောပ ကော့်မရှင်သည် ဗီယက်နမ်၏ ရေ ထွက်ပစ္စည်းများအတွက် အဝါကတ် သတိပေးချက်ထုတ်ပြန်ထားခြင်း Yellow Card Warning ကိုဆက် လက်ထားရှိခြင်းကြောင့် ၂၀၂၄ ခုနှစ် တွင် ရေထွက်ပစ္စည်း ထုတ်လုပ်မှုနှင့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုများ ပိုမို ခ က် ခဲ လာ မ ည် ဟု ဆို သံ ည်။ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် စောင့်ကြည့် ရေးဆိုင်ရာ စံနှုန်းများနှင့်စည်းမျဉ်း စည်းကမ်းများ ဆောင်ရွက်နိုင်မှုတွင် လို အ ပို့ ချ ကို များ ရှိ နေ ခြ င်း နှ ငိ့ ရေထွက်ပစ္စည်း ထုတ်လုပ်မှုနှင့်ဆိုင် သော အခြေခံအဆောက်အအုံ မလုံ လောက်ခြင်း စသည့် စိန်ခေါ်မှုများ ရင်ဆိုင်ခဲ့ရသောကြောင့် ŝæ ବେ ထွက်ပစ္စည်းတင်ပို့မှုဝင်ငွေသည် ခုနှစ်တွင် ကျဆင်းသွားခဲ့ SLoL ကြောင်း Tran Dinh Luan က ပြော ကြားခဲ့သည်။ ရေထွက်ပစ္စည်းများ ထိရောက်စွာ ဖမ်းဆီးနိုင်မှုမှာ နိမ့် ကျနေဆဲဖြစ်သည်။

စက်မှုနှင့် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေး

ဘီလီယံသို့ လျှော့ချခဲ့ကြောင်းတွေ့ ရသည်။ ရေထွက်ပစ္စည်း ထုတ်လုပ်မှု ကဏ္ဍာသည် ယခုနှစ်တွင် ရေထွက် ပစ္စည်း မွေးမြူရေး ဧရိယာ ဟက်တာ ၁ ဒသမ ၃ သန်းမှ ရေထွက်ပစ္စည်း တန်ချိန် ၉ ဒသမ ၂၂သန်း ထုတ်လုပ် နိုင်မည်ဟု ခန့်မှန်းထားသည်။ ဗီ ယက်နမ်နိုင်ငံ ငါးလုပ်ငန်း ဦးစီးဌာန ၏ အဆိုအရ ၂၀၂၃ ခုနှစ်တွင် ရေထွက်ပစ္စည်းတင်ပို့မှုတန်ဖိုးသည် အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၉ ဒသမ ၂ ဘီ လီယံ သို့မဟုတ် မျှော်မှန်ထားသည့် ပမာဏ၏ ၉၂ ရာနှုန်းသို့ရောက်ရှိရန် ခန့်မှန်းထားပြီး ယခင် ၂၀၂၂ ခုနှစ် နှင့် နှိုင်းယှဉ်ပါက ၈ ရာနှုန်း ကျ ဆင်းသွားသည်ဟုသိရသည်။

ယခုနှစ် ရေထွက်ပစ္စည်းပို့ကုန် တန်ဖိုးတွင် ပုစွန်တင်ပို့မှုမှ ကန် ဒေါ်လာ ၃ ဒသမ ၄၅ ဘီလီယံခန့်၊ Tra ငါး (ငါးတန်အုပ်စုဝင်) တင်ပို့မှုမှ ကန်ဒေါ်လာ ၁ ဒသမ ၉ ဘီလီယံ၊ တူ နာငါးမှ ကန်ဒေါ်လာ သန်း ၉၀၀ နှင့် ခရုကမာအမျိုးမျိုးမှ ကန်ဒေါ်လာ သန်း ၈၀၀ ခန့်တို့ ဖြစ်သည်။၂၀၂၃ ခု နှစ်တွင် စုစုပေါင်း ရေထွက်ပစ္စည်း တင်ပို့မှု တန်ချိန် ၉ ဒသမ ၀၅ သန်း၊ ခန့်မှန်းခြေအားဖြင့် ၂၀၂၂ ခုနှစ်နှင့်

ဗီ ယ က် န မ် နို င် ငံ သ ည် တောင်တရုတ်ပင်လယ်၏ အနောက်ဘက်ခြမ်းတွင်

တည်ရှိပြီး အကျယ်အဝန်းဧရိယာ ၃၃၁,၀၀၀ ကီလိုမီတာခန့် ရှည်လျား ၁၁,၄၀၉ ကီလိုမီတာခန့် ရှည်လျား သည့် ပင်လယ်ကမ်းရိုးတန်းကို ဝိုင် ဆိုင်ထားသည်။ ဗီယက်နမ်၏ သီး သန့် စီးပွားရေးစုန်သည် ကီလိုမီတာ ၂၃၇,၈၀၀ ဝန်းကျင်ရှိပြီး ကမ်းလွန် ပင်လယ်ပြင်တွင် ပြန့်ကျဲနေသော ကျွန်းများနှင့်ကျွန်းငယ်ပေါင်း ၄၀၀၀ ကျော်ရှိသည်။ နိုင်ငံတွင် မြစ်နီ အပါအဝင် မြစ်ချောင်းပေါင်း ၂၃၇၀ ခန့် ရှိပြီး မြစ်ဝှမ်းဧရိယာ ဟက်တာ ၁ ဒသမ ၉ သန်းခန့်နှင့် မဲခေါင် မြစ်ဝှမ်း ဟက်တာ ၄ ဒသမ ၁ သန်း ခန့် ရှိသည်။

ရေထွက်ပစ္စည်းထုတ်လုပ်မှုသည် ဗီယက်နမ်အတွက် စားနုပ်ရိက္ခာ ဖူလုံရေး၊ ဆင်းရဲ့ နွမ်းပါးမှုလျှော့ချွ ရေး၊ ရေရှည်တည်တံ့သော အသက် မွေးဝမ်းကျောင်းမှု၊ စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်မှုနှင့် ကျေးလက်ဒေသ အလုပ်အကိုင်များ အလုပ်အင်္ကိုင်များ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက် ရေးတို့အတွက် အဓိက္ခအရေးကြီး ကဏ္ဍတစ်ခုအဖြစ်ရပ်တည် သော နေကြောင်း တွေ့ရသည်။ ၂၀၂၁ ခု နှစ်တွင် ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းမှာ ပြည် တွင်း အသားတင်ထုတ်ကုန်တန်ဖိုး GDP ၏ ၃ ဒသမ ၁၈ ရာနှုန်း ပါဝင် ပြီး လူတစ်ဦးချင်းစားသုံးရန်ရရှိနိုင် သောပမာဏမှာ ၂၀ ဒသမ ၅ kg/ capita ဖြစ်သည်။ ကမ်းရိုးတန်း၊ ကုန်းတွင်း၊ ကမ်းလွန်တို့မှ သဘာဝ အတိုင်းဖမ်းဆီးခြင်းလုပ်ငန်းအနေ ဖြင့် ၄၇ ရာနှုန်းနှင့် ရေငန်၊ ရေချိုနှင့် ရေချို/ရေငန်စပ်မှ ရေထွက်ပစ္စည်း မွေးမြူခြင်းလုပ်ငန်းတို့ မှ ၅၃ ရာ နှန်း အ ထိ အ သီး သီး ထု တ် လု ပ် ကြောင်းတွေ့ရသည်။

၂၀၂၄ ခုနှစ်တွင် ရေထွက်ပစ္စည်း တင်ပို့မှုအတွက် စိန်ခေါ်မှုများ ပိုမိုရှိ လာမည်ဟု လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေး နှင့် ကျေး လ က် ဒေ သ ဖွံ့ ဖြိုး ရေး ဝန်ကြီးဌာနအောက်ရှိ ငါးလုပ်ငန်း ဦးစီးဌာန အထွေထွေညွှန်ကြားရေး မှုူး Tran Dinh Luan က ပြောကြား ခဲ့သည်။ လက်ရှိအခတ်အခဲများတွင် ရေထွက် ကုန်များ၏ ခြေရာခံနိုင်မှု (Traceability of Products) မှစ၍ တရားမဝင်ထုတ်ယူဖမ်းဆီးမှုကို တိုက်ဖျက်ခြင်းနှင့် ငါးဖမ်းသင်္ဘော များနှင့် ငါးဖမ်းဆိပ်ကမ်းများတွင် စားနပ်ရိက္ခာဘေးကင်းမှု သေချာမှုရှိ စေခြင်းတို့လည်း ပါဝင်သည် ဟု

သုတေသနဆောင်းပါး ၉

အလိုက် အနိမ့်ဆုံးအပူချိန်နှင့် ပျမ်းမျှ အပူချိန်တို့သည်လည်း ၂၀၂၃ ခုနှစ် ဇူလိုင်လနှင့် ဩဂုတ်လများမှု အပ ကျန်လများတွင် ပုံမှန်အပူချိန်ထက် ၀ ဒသမ ၅ မှ ၂ ဒသမ ၉ °C အထိ ဝို ခဲ့သည်ကို တွေ့ရပါသည်။

သီးနှံပုံစံ ၁၀ မျိုး စမ်းသပ်စိုက်ပျိုး ခဲ့သောမြေအမျိုးအစားမှာ သဲဆန် သောနုန်းမြေဖြစ်ပြီး ရေထိန်းစွမ်း အားနည်းခြင်း၊ အနည်းလိုသစ်ဆွေး ဓာတ်ပါဝင်မှုနည်းပါးခြင်းနှင့်အတူ အများလို အာဟာရဓာတ်များဖြစ် သည့် နိုက်ထရိုဂျင်ပါဝင်မှုမှာ နည်း သောအဆင့်မှ အသင့်အတင့် အဆင့် ပိုတက်ဆီယမ်ဓာတ် တွင်ရှိခြင်း၊ နည်းပါးခြင်းတို့ကြောင့် မြေဆီဩဇာ နိမ့်ကျသော မြေအမျိုးအစားဖြစ် သည်ဟုတွေ့ ရှိရပါသည်။ ထို့ကြောင့် စိုက်ပျိုးထားသော သီးနှံပင်ကောင်း စုဘဖြစ်ထွန်းပြီး အထွက်နှုန်းကောင်း မွန်စေရန်နှင့် သီးထပ်သီးနံပုံစံများ ကို ရေရှည်စိုက်ပျိုးနိုင်စေရန် မြေဆီ လွှာအာဟာရဓာတ်များပြည့်ဝစေ ရေး စနစ်တကျစီမံခန့်ခွဲရန် လိုအပ် သည်ဟု သုံးသိပ် ပါသည်။ ၂၀၂၂-၂၀၂၃ မိုးနှောင်းရာသီ သီးထပ်သီးနံ ပုံစံ ၁ဝ မျိုး၏ မစိုက်ပျိုးမီ မြေနမူနာ ပုံစ ၁၀ မျိုး၏ မစုံကိပျိုးဓိ မြေနမူနာ ဓာတ်ခွဲ တွေ့ရှိချက်အဖြေများအား လေ့လာရာတွင် မြေချဉ်ငန်ကိန်း 5.3 မှ 6 အတွင်းရှိသည်ကို တွေ့ရှိရသ ဖြင့် အသင့်အတင့်ချဉ်သောအခြေအ နေတွင်ရှိပြီး စိုက်ပျိုးမည့် သီးနံ၏ သင့် တော် သော မြေ ချဉ်င န် ကိန်း အနေအထားပေါ် မူတည်၍ ထုံးထည့် ခြင်းနှင့် သီးနံအလိုက် Gypsum မြေ သြဇာလိုအပ်သော အတတ်များအား ဩဇာလိုအပ်သော အကွက်များအား Gypsum ထည့်သွင်းခြင်း ဆောင် ရွက်ခဲ့ပါသည်။ ပဲမျိုးစုံသီးနှံများစိုက် ပါးရာတွင် လေထုထဲမှ နိုက်ထရိဂျင် ဓာတ်ကို ဖမ်းယူပေးနိုင်မှု အား ကောင်းစေရန် ပွဲမျိုးစေ့များနှင့်အတူ ပဲသီးနှံများအလိုက် ထုတ်လုပ်ထား သော ရိုက်ဇိုဘီယမ်(ပဲမြစ်ဖု မြေသြ ဇာ)နှင့် လူးနယ်၍ စိုက်ပျိုးခဲ့ပါသည်။ (၀))နှင့် ငပူးနယ်၍ မဟုတ္ဖျားခဲ့ပါသည် Available N (ရရှိနိုင်မည့် နိုက်တြို ဂျင်) မှာ စိုက်ကွက် အများစုတွင် ပါဝင်မှုအသင့်အတင့်ရှိပြီး မိုးနောင်း မြေပဲ့နှင့် ကုလားပဲ စိုက်ကွက်များ တွင် ပါဝင်မှု နည်းကြောင်း တွေ့ရှိရ သောကြောင့် ပန်းတိုင်အထွက်နှုန်း ရရှိရန်၊ စိုက်ပျိုးသီးနှံများ အတွက် သတ်မှတ်ထားသော မြေဩဇာနှုန်း ထားများအား သတ်မှတ်ထားသော အပင်ကြီးထွားမှု အဆင့်တွင် ထည့် သွင်းပေးခဲ့ပါသည်။ Available P (ရ နိုင်မည့်ဖော့စဖိတ်) မှာ စိုက်ကွက် အားလုံးတွင် ပါဝင်မှု အသင့်အတင့် နှင့် များသော အဆင့်တွင်ရှိသဖြင့် ဖော့စဖိတ်ဓါတ် ပါဝင်မှုမှာ ကောင်း ကြောင်း သုံးသပ်ရပါသည်။ Avail-able K (ရနိုင်မည့် ဝိုတက်ဆီယမ်) မှာ စိုက်ကွက်အားလုံးတွင် ပါဝင်မှု မှာ နည်းသော အဆင့်တွင် တွေ့ရှိ စာ - ၁၀ သို့

Agribiz ရୋမြေ

သယံစာတပေါကြွယ်ဝ စိုက်ပျိုးရေးကို သော အခြေခံသည့် နိုင်ငံ ဖြစ်ပြီး သီးနှံ အမယ်ပေါင်း ၆၀ ကျော် စိုက်ပျိုး ထုတ်လုပ်လျှက် ရှိသည်။ မြေမျက် နာသင်ပြင် အနေအထားနှင့် စိုက်ပျိုး ရေးမိုးလေဝသဆိုင်ရာ အခြေအနေ ပေါ်မူတည်၍ မြန်မာနိုင်ငံတစ်ဝန်း တွင် စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မူသည် သီးနံ ပုံစံအမျိုးမျိုးဖြင့် ကွဲပြားလျက်ရှိ ပုံစံအမျိုးမျိုးဖြင့် ကွဲပြားလျက်ရှိ သည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် စိုက်ပျိုးနိုင် သောဧရိယာမှာ ဧက ၃၃ ဒသမ၂ သန်း ဖြစ်ပြီး ဧက ၅ ဒသဲမ ၆ သန်း ခန့်သည်္ဂ ရေသွင်းစိုက်ပျိုးနိုင်သော ဧရိယာဖြစ်သည်။ ဆည်ရေသောက် ဒေသများအတွက် စပါးအခြေခံ သီး ထပ်သီးနှံပုံစံသည် အကျိုးအမြတ် အများဆုံးနှင့် တစ်နှစ်လျှင် ၃ သီးရရှိ ပြီး သီးနှံစိုက်စွမ်းအား အကောင်းဆုံး စိုက်ပျိုးရေးသု စနစ်ဖြစ်ပါသည်။ တေသနဦးစီးဌာန (နေပြည်တော်၊ ရေဆင်း)တွင် မြေတစ်ကေ၏ သီးနှံ စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုစွမ်းအား မြင့်မား လာစေပြီး စိုက်ပျိုးရေကို အကျိုးရှိ စွာ အသုံးပြုနိုင်သော နည်းစနစ်များ နှင့် အကျိုးအမြတ် အများဆုံး ရရှိစေ နိုင်သည့် သီးနှံပုံစံအတွဲများ ရှာဖွေ 605 ထုတ်ရန်နှင့် မြန်မာနိုင်ငံ၊ နေ ပြည်တော်ကောင်စီနယ်မြေ၊ ဆည်ရေ သောက်ဒေသများအတွက် အကျိုးအမြတ်အများဆုံးရရှိစေမည့် တစ်နှစ်သုံးသီး သီးနှံပုံစံအတွဲများ အား စမ်းသပ်စံပြ စိုက်ပျိုးပြသ၍ တောင်သူများနှင့် စီမံခန့်ခွဲသူများ အား ဖိတ်ခေါ် လေ့လာစေခြင်းဖြင့် သိရှိလိုက် နာကျင့်သုံးလာနိုင်ပြီး လူ မှု စီးပွားဘဝ တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးလာ နိုင် စစရနိ ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် သီးထပ် သီးနှံပုံစံ ၁၀ တွဲကို စိုက်ပျိုးပြသခဲ့ သည်။

အဆိုပါသီးနှံပုံစံ ၁၀ မျိုးမှာ (၁) စပါး - နေကြာ - ပဲပုပ် (၂) စပါး (တစ် မိုးနှစ်သီး) -သစ်စိမ်း - ပဲတီစိမ်း(၃) စ်ပါး - အစေ့ထုတ်ပြောင်း - ဟင်းသီး ဟင်းရွက်(၄) စပါး - မြေပဲ - ပဲတီစိမ်း (၅) စပါး(တစ်မိုးနှစ်သီး) - ကြက် သွန်နီ (၆) စပါး - မတ်ပဲ - နှမ်း (၇) စပါးလမိုင်း-စပါးလမိုင်း-စပါး(၈) စပါး-ဖူးစားပြောင်း-စပါး(၅)စပါး-ကုလားပဲ-စပါး(၁၀)ပဲပုပ်-ဆီမုံညင်း-ဝါ် တို့ဖြစ်သည်။

ထိုသီးနှံပုံစံ ၁၀ မျိုးကို ၂၀၂၂ ခုနှစ် မိုးနှောင်းရာသီမှစတင်စမ်းသပ်ခဲ့ရာ (၂၀၂၂ -၂၃ခုနှစ်တွင်) စပါး(တစ်မိုး နှစ်သီး) - ကြက်သွန်နီ၊ စပါး-ဖူးစား ပြောင်း-စပါး၊ စပါး - မြေပဲ - ပဲတီ စိမ်း၊ စပါး - မတ်ပဲ - နှမ်းနှင့် စပါး လမိုင်း-စပါးလမိုင်း-စပါး သီးနှံပုံစံ အတွဲများသည် အကျိုးအမြတ် အများဆုံး ရရှိခဲ့ကြောင်း တွေ့ရှိခဲ့ရ ပြီး (၂၀၂၃-၂၄ ခုနှစ်တွင်) စပါး(တစ် မိုးနှစ်သီး) - ကြက်သွန်နီ၊ စပါး -မြေပဲ - ပဲတီစိမ်း၊ စပါး - မတ်ပဲ - နှမ်း၊

HI AI ခိုင်ခိုင်ထွေး(စိုက်သု)နှင့် သီးထပ်စံပြကွက် သုတေသနပညာရှင်များပူးပေါင်းရေးသားသည်

ဆုံး ရွာသွန်းသောလ အဖြစ်တွေ့ရှိရ သည်။ အောက်တိုဘာလ ၁၄ ရက် တစ်ရက်တာ အတွင်း မိုးရေချိန် ၈၄ ဒသမ ၆ မီလီမီတာ သည်းထန်စွာ ရွာသွန်းခဲ့သည်။ ၂၀၂၃ ခုနှစ် မိုး နောင်း ကာလ မိုးရေချိန်သည် တစ် နှစ်တာ၏ ၄၄ ရာခိုင်နှုန်း ရွာသွန်းခဲ့ ပါသည်။ နိုဝင်ဘာလနှင့် ဒီဇင်ဘာလ များတွင် ရွာသွန်းမြဲအောက် လျော့ နည်းခဲ့ပါသည်။

၂၀၂၃ ခုနှစ်တွင် သာမန်ထက် အပူချိန် မြင့်မားခြင်း၊ ပူပြင်းခြောက် သွေ့ခြင်း တို့ကိုလည်း ကြုံတွေ့ရာ့ ပါသည်။ ၁၉၉၂ ခုနှစ် မှ ၂၀၂၁ ခုနှစ် အထိ နှစ် ၃၀ ပျမ်းမျှ အပူချိန် နှင့် အနိမ့်ဆုံး အပူချိန်၊ အမြင့်ဆုံးအပူ ချိန်တို့ကို နှိုင်းယှဉ်ရာတွင် ၂၀၂၂ ခု နှစ်၊ ဇူလိုင်မှစတင်ကာ ၂၀၂၃ မေလ အထိ ၎င်းလများ၏ ပုံမှန်အမြင့်ဆုံး အပူချိန်တို့ထက် ၀ ဒသမ၂ မှ ၂ ဒသမ ၄ °C အထိပိုခဲ့သည်ကို တွေ့ရ သည်။ ဇွန်လ၊ ဇူလိုင်လနှင့် ဩဂုတ် လများတွင် ပုံမှန့် အမြှင့်ဆုံး အပူချိန် အောက်ကျ ဆင်းခဲ့ပြီး ကျန်လများ တွင် ပုံမှန်အပူချိန်ထက် သိသာစွာ မြင့်တက်နေခဲ့ပါသည်။ ထို့အတူ လ

စပါးလမိုင်း-စပါးလမိုင်း-စပါးနှင့် စပါး (တစ်မိုးနှစ်သီး) -သစ်စိမ်း ပဲတီစိမ်း သီးနှံပုံစံအတွဲများသည် အ ကျိုးအမြတ်အများဆုံး ရရှိခဲ့ကြောင်း တွေ့ရှိခဲ့ရသည်။

၂၀၂၃ ခုနှစ်တွင် အယ်လ်နီညို ဖြစ်စဉ်ကြောင့် မိုးဦးကာလ မိုးရေရှိမှု နည်း၍ ဇန်နဝါရီလနှင့် မတ်လများ တွင် ိမိုးရွာသွန်းမှုမရှိခဲ့ပါ။ မိုးကြို ကာလ ရွာသွန်းမှုသည် တစ်နှစ် တာ၏ ၁ ရာခိုင်နှုန်း ခန့်သာ ရရှိခဲ့ သည်။ မုန်သုန်ဝင်ရောက်သော မေ လသည် တစ်နှစ်တာအတွင်း မိုးရေ ချိန် အများဆုံးလ ဖြစ်သော်လည်း ၂၀၂၃ ခုနှစ် မေလတွင် ပုံမှန်ရွာသွန်း မြဲမိုးရေချိန်အောက် လျော့နည်းခဲ့ပြီး မိုးလယ်ကွာလ မိုးရရှိမှုသည် တွစ် နှစ်တာ၏ ၅၅ ရာခိုင်နှုန်းသာ ရရှိခဲ့ သည်။ မတ်လမှစတွင်အစပျိုးလာခဲ့ သော အ ယ် လ် နီ ညို ဖြ စ် စ် ဉ် များ ကြောင့် မိုးနည်းပါးခြင်းနှင့်အတူ မိုး ရွာသွန်းမှု မှုမမှန်ခြင်းကို မိုးနှောင်း ကာလတွင်ကြုံတွေ့ခဲ့ရသည်။ စက္က တင်ဘာလတွင် ရွာသွန်းမြဲခန့်ရှိခဲ့ပြီး အောက်တိုဘာလ၌ ရွာသွန်းမြဲထက် ပိုခဲ့ပြီး တစ်နှစ်တာအတွင်း မိုးအများ

သွင်းနိုင်သော ရေသွင်းနည်းစနစ် များကို အသုံးပြုလျှင် ကနဦး ကုန် ကျစရိတ် ရှိသော်လည်း ရေရှည် အသုံးပြုခြင်းအားဖြင့် ရေကိုချွေတာ နိုင်သည့်အပြင် ကောင်းမွန်သော အထွက်နှုန်းကို ရရှိနိုင်မည် ဖြစ် ပါသည်။ ၂၀၂၂-၂၀၂၃ ခုနှစ် မိုးနှောင်း ရာသီ သီးနှံစိုက်ပျိုးရာသီ၌ ရွာသွန်း သော မိုးရေချိန်မှာ ၃၃ ဒသမ၂ မီလီမီတာသာရရှိပြီးလွန်စွာ နည်းပါး ၍ သီးနှံများအောင်မြင်ဖြစ်ထွန်းရန် အတွက် သွင်းရေ လိုအပ်ပါသည်။ ထို့သို့ ရေပေးသွင်းရာတွင် ရေလေ လွှင့်ဆုံးရှုံးမှု နည်းစေရန် အတွက် သီးနံအလိုက် သင့်လျော်သော ရေ သွင်းစနစ်များကို ဆောင်ရွက်ရပါ သည်။

ဆောင်ရွက်ပြီးစီးမှုများအရ အချို့ သီးနှံများနှင့် စိုက်ကွက်များတွင် ရောဂါဆိုးရွားစွာ ကျရောက်သည်ကို တွေ့ရှိခဲ့ရသည်။ သို့ဖြစ်ပါ၍ စိုက်ပျိုး ရာသီ မတိုင်မီ မြေနမှုနာစစ်ဆေး ခြင်း၊ မြေဆောင်ရောဂါများ၊ မြေ တွင်းအောင်းပိုးများအတွက် ကြို တင်ပြင်ဆင်ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ သီးနှံ များ စိုက်ပျိုးရာတွင် ထိရောက်သော မျိုးစေ့ လူးနယ်ဆေးအသုံးပြုခြင်း များ၊ သီးနှံသက်တမ်း အလိုက် ကျ ရောက်တတ်သော ပိုးမွှားရောဂါများ ကို စစ်ဆေး၍ ဘက်စုံကာကွယ် နှိမ်နင်းနည်းများကို စနစ်တကျ ဆောင်ရွက်ခဲ့ပြီး သီးနှံရိတ်သိမ်းပြီး ချိန်တွင် ပိုးမွှားရောဂါကျရောက် သည့် သီးနှံအကြွင်းအကျန်များကို မယ်ရှားရှင်းလင်းခဲ့ပါသည်။ တောင် သူများ သိရှိလိုက်နာ ဆောင်ရွက်ကြ ခြင်းဖြင့် တစ်နှစ် ၃ သီး အောင်မြင် စွာ စိုက်ပျိုးနိုင်ကြပြီး သီးထပ်စွမ်း အားလည်းတိုး၊ အကျိုးစီးပွားလည်း ဖြစ်ထွန်းကြစေရန် တင်ပြလိုက်ရ ပါသည်။

ခိုင်ခိုင်ထွေး(စိုက်/သု)နှင့်အဖွဲ့

သည့်အတွက်ပြောင်းစိုက်ပျိုး ထုတ် လုပ်တင်ပို့သူများအနေဖြင့် ကြိုတင် ပြင် ဆင် မှု များ လု ပ် ဆော င် သ င့် ကြော င်း လေ့ လာ တ င် ပြ အ ပ် ပါ သည်။ ကောင်းထွဋ်အောင် The Hindu Businessline, India

မိုးရွာသည့်ပုံစံဖြင့် ရေပေးသွင်းခြင်း (Rain Gun Irrigation) တို့ကို စမ်းသပ်ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါ သည်။ထိုသို့ စမ်းသပ်ဆောင်ရွက်ရာတွင် ရေသွင်း နည်းစနစ်အလိုက် သီးနှံပင်၏ ရေ သုံးစွဲမှုကို ဖယားပါအတိုင်း တွေ့ရှိရ ပါသည်။

ရေသွင်းနည်းစနစ်များစမ်းသပ် ဆောင်ရွက်ရာတွင် ဝါ၊ ကြက်သွန်နီ၊ ပဲတီစိမ်း၊ မြေပဲ၊ နှမ်းသီးနှံများတွင် ရေမွှားဖျန်းစနစ် (Over-head or Sprinkler Irrigation) ကို အသုံးပြု ခဲ့ရာ သီးနှံအလိုက် သမရိုးကျရေ သွင်းနည်းစနစ်ထက် ၃၅၂၀၀၀ ၁၃၇၀၀၀ ဂါလန် ရေချွေတာ သုံးစွဲ နိုင်ခဲ့ပါသည်။ အစေ့ထုတ်ပြောင်း၊ ဖူး စားပြောင်း သီးနှံများတွင် မိုးရွာ သည့်ပုံစံဖြင့် ရေပေးသွင်းခြင်း (Rain Gun Irrigation)ကို အသုံးပြုခဲ့ပြီး ပုံ မှ န် ရေ သွ င်း သော စ န စ် ထ က် ၉၈၂၀၀- ၈၉၀၀၀ ဂါလန် ရေချွေတာ နိုင်ခဲ့ပါသည်။ စပါးသီးနှံတွင် တောင်

တိုင်အထွက်နှုန်း ရရှိခဲ့သည်ကို တွေ့ ရှိရပါသည်။

ာစ်နှစ် ၃ သီး စိုက်ပျိုးနိုင်သော သီးနှံပုံစံ အတွဲများစမ်းသပ်စိုက်ပျိုး ရာတွင် ပြောင်းလဲနေသောရာသီဥ တုနှင့် ရေရရှိနိုင်မှုအပေါ် မူတည်၍ သက် လျင်၊ ပိုး မွှား ရော ဂါ ဒ ဏ် ခံ၊ အ ထွ က် ကော င်း သီး နှံ မျိုး များ ကို စိုက်ပျိုးခဲ့ပါသည်။ သီးထပ်သီးနှံပုံစံ များ ကို နှ စ် စ ဉ် စို က် ပျိုး ရာ တွင် အ ထွ က် နူ န်း မ ကျ ဆ င်း စေ ရ န် အတွက် ပိုးမွှားရောဂါ ကင်းစင်သော သီး နှံ အ ကြွ င်း အ ကျ န် များ ကို ကောက်ရိုး၊ နှမ်းရိုး၊ ပဲတီစိမ်းရိုး၊ မတ်ပဲမှော်များကို တစ်ဟက်တာ လျှင် ၅ တန်နှုန်း မြေကြီးထဲသို့ ပြန် ထည့်ခြင်း၊ သဘာဝမြေသုစၥ၊ မြေ ဆွေး၊ နွားချေးများ ထည့်သွင်းခြင်း နှင့် ရေသိုလှောင် ထိန်းသိမ်းခြင်း နည်းလမ်းများကို တွဲဘက်အသုံးပြု ခဲ့ပါသည်။

တစ်နှစ်သုံးသီး သီးနှံပုံစံတွင် ရေ

နေပြည်တော်၊ ဥတ္တရသီရိခရိုင်၊ ဥတ္တရသီရိမြို့နယ်၊ ပုပ္မသီရိမြို့နယ်၊ ဇေယျာ သီရိမြို့နယ်၊ တပ်ကုန်းမြို့နယ်၊ စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာန ဝန်ထမ်းများနှင့် တောင်သူများ လာရောက်လေ့လာခြင်း (၄.၂.၂၀၂၃)

သူသုံးစွဲနေသော သမရိုးကျ ရေသွင်း နည်းစနစ်ထက် စိုတစ်လှည့် ခြောက် တစ်ခါ ရေသွင်းနည်းစနစ်ဖြင့် ရေ ပေးသွင်းခဲ့ရာ ၄၅၈၀၀၀ ဂါလန် ရေ ပေးသွင်းမှု သက်သာ၍ ရေကို ချွေတာစွာ အသုံးပြုနိုင် ခဲ့ပါသည်။ ရေ ကို အ ကျိုး ရှိထိ ရော က် စွာ ပေး

ရှိကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။ အထူးသ

ဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံမှ ပြောင်းကို တမီနာ ဒူပြည်နယ်မှ စတင်ဝယ်ယူတင်သွင်း

လျက်ရှိပြီး၊ နောက်ထပ် ဝယ်ယူတင်

သွင်းမည့် အလား အလာများရှိနေ

သွင်းနည်းစနစ်များဖြစ်သည့် မြေ မျက်နှာပြင်ပေါ်တွင် ရေပေးသွင်း ခြင်း (Surface or Furrow irrigation)၊ ရေမွှားဖျန်းစနစ် (Overhead or Sprinkler Irrigation)၊ ရေ အစက်ချစနစ် (Surface and Subsurface Drip Irrigation) နှင့်

သည်။

သို့ပါ၍ အိန္ဒိယနိုင်ငံတွင် ပြောင်း လိုအားမြင့်တက်ကာ ပြည်တွင်းဈေး နှုန်းများ မြင့်တက်လာလျက်ရှိပြီး၊ ပြည်ပမှဝယ်ယူမှုတိုးမြင့် လာလျက်

စာ-၇ မှ ကော်မှုန့်ထုတ်လုပ်ရေးနှင့်အီသနော ထုတ်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းများမှလည်း ဝယ်ယူကြကြောင်း သိရသည်။

ပြီးခဲ့သည့် ဘဏ္ဍာနှစ်က အီသ နောကဏ္ဍ၏ ပြောင်းလိုအပ်ချက်မှာ တန်ချိန် ၀ ဒသမ ၈ သန်း ရှိကာ ယခု ဘဏ္ဍာနှစ်တွင် တန်ချိန် ၃ ဒသမ ၄ သ န်း အ ထိ တိုး မြ င့် လာ ဖွ ယ် ရှိ ကြောင်း၊ အဆိုပါနှုန်းအရ ၂၀၂၇-၂၈ ဘဏ္ဍာနှစ်တွင် တန်ချိန် ၁၀ သန်း အထိ မြင့်တက်လာဖွယ်ရှိကြောင်း သိရသည်။ အိန္ဒိယ အစိုးရအနေဖြင့် ပြည်တွင်း၌ ပြောင်းဝယ်လိုအား မြင့် တက်လာမှုကို ဖြည့်ဆည်း ဆောင် ရွက်နိုင်ရန် ပိုမိုဈေးသက်သာသော မျိုး ဗီ ဧ ပြု ပြ င် ထား သ ည့် ပြော င်း အမျိုးအစား (Genetically modified -GM corn) ကို တင်သွင်းခွင့်ပြု ရန် စဉ်းစားနေကြောင်းလည်း သိရ

ວວ <mark>ຮະນາ</mark>ຄະນາ:

လိုက်၍ သတ်မှတ်ထားသော မြေ့

ဩဇ၁နှုန်းထားများအား သတ်မှတ်

ထားသော အပင်ကြီးထွားမှုအဆင့်

မှာ စိုက်ကွက်အများစုတွင် ပါဝင်မှု နည်းနေပြီး မတ်ပဲစိုက်ကွက်တွင်

ရည္းရေပြး ပေပၚမှာဘုန္လက်ပ်ငွင် အလွန်နည်းသော အဆင့်တွင်ရှိနေ ကြောင်း တွေ့ရှိရသဖြင့် စိုက်ကွက် အားလုံးတွင် သီးနှံပင် အကြွင်းအ ကျန်များကို ထယ်ထိုးမြေမြုပ်ခြင်း၊

နွားချေးချခြင်း၊ သဘာဝမြေဩဇာ

များ ထည့်သွင်းခြင်းတို့ဖြင့် သစ်ဆွေး ဓါတ်တိုးမြှင့်စေရန် ပြုပြင်ခဲ့ပါသည်။

ပိုတက်ဆီယဓ် မြေဩဇာသည် ပိုး

မွှား ရောဂါဒဏ်ကို ခံနိုင်ရည်ရှိစေ ခြင်းနှင့် သီးနှံပင်များ၏ အရည်အ

လွှေးရှိ ကောင်းမွန်စေခြင်းနှင့် သစ် ဆွေးဓာတ်သည် မြေတွင်းအစိုဓာတ် ကို ရေရှည်ထိန်းသိမ်းပေးနိုင်ခြင်း၊

မြေသားဖွဲ့စည်းမှုကိုကောင်းစေခြင်း နှင့် သီးနှံပင်များမှ အာဟာရဓာတ်

ရယူ နိုင်မှုတို့ကို အားပေးခြင်းတို့

ကြောင့် မြေနမူနာများ အားလုံးတွင် အပင်စားသုံးနိုင်သော ပိုတက်ဆီယ

မိဓာတ်နှင့် သစ်ဆွေးဓာတ်တို့ ပါဝင်

မှု နည်းနေသောကြောင့် သတ်မှတ် ထားသော ပန်းတိုင်အထွက်နှုန်းရရှိ

ရန်အတွက် ပိုတက်ဆီယမ်ဓာတ်နှင့်

သစ်ဆွေးဓာတ်ကို သီးနှံမစိုက် ပျိုးမီ တွင် ထည့်သွင်းခဲ့ပါသည်။ အနည်း လို အာဟာရဓာက်မားပါ

ရွက်ဖျန်းမြေသြဇာရည်များကိုလည်း သတ်မှတ်ထားသော အပင်ကြီးထွား မှုအဆင့်တွင် ့သတ်မှတ်ထားသော

နှုန်းထားအလိုက် အသုံးပြုခဲ့ပါသည်။

ထိုကဲ့သို့သဘာဝမြေဩဇာနှင့် ဓာတ်

မြေသြဇာများကို အချိန်ကိုက် အချိုး

ကျ သီးနှံလိုအပ်ချက်နှင့်အညီ စနစ် တ ကျပြုပြင် ထ ည့်သွင်း ခဲ့ သော ကြောင့် စိုက်ပျိုးသီးနှံများတွင် ပန်း

သစ်ဆွေးဓာတ် Organic Matter

တွင်ထည့်သွင်းပေးခဲ့ပါသည်။

စာ-၉ မှ ရသဖြင့် သီးနှံများ၏ လိုအပ်ချက်ကို

(ယခင်အပတ်မှအဆက်)

(ဂ-၅) ရေရှည်တည်တံ့နိုင်မြဲမှုနှင့် အုပ်ချုပ်မှုဆိုင်ရာပညာ အသင်းအဖွဲ့ (Sustainability Governance) များအောက် တွင် ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာမူ ဝါဒ (Environmental Policy) အဖွဲ့၊ ဥပဒေ (Law)၊ ပြည်သူ့ရေးရာစီမံခန့်ခွဲမှုနှင့် မူဝါဒ (Public Administration and Policy) တို့ပါဝင်ပါသည်။

(ဃ) မွေးမြူရေးသိပ္ပံများ (Animal Sciences) အုပ်စုအောက်တွင် ဘာသာရပ် အစုအဝေး (Cluster/ Group) ၃ ခုရှိပါသည်။

- (ဃ-၁) အနာဂတ်အစားအစာတွင် တိရစ္ဆာန်များ၏ ကဏ္ဍ (Animals in Future Food Systems and Society) များ အောက်တွင် တိရစ္ဆာန်ဇီဝ ဖြစ်စဉ် ဆီလျော်မှု (Animal Adaptation Physiology) အဖွဲ့၊ တိရစ္ဆာန်အာဟာရ ပညာ (Animal Nutrition)၊ နှင့် တိရစ္ဆာန် ထုတ်လုပ်မှု စနစ်များ (Animal Production Systems) ပါဝင်ပါသည်။
- (ဃ-၂) ဗီစဗေဒ အလေ့အထများ အုပ်စု (Epi-Genetics) များ အောက်တွင် တိရစ္ဆာန်ဗီစ ဗေဒနှင့် မျိုးသစ်မွေးမြူရေး (Animal Breeding and Genetics) အဖွဲ့၊ လက်ခံ အကောင်နှင့် ဇီဝဆက်သွယ် မှု (Host-Microbe Interactions)၊ ကုသရေး ဆိုင်ရာ နှင့် ကူးစက်ရောဂါ ပြ နို့ပွားခြင်းနှင့် ကာကွယ်ခြင်း ဆိုင်ရာပညာ (Quantitative Veterinary Epidermiology) တို့ဖြစ် ပါသည်။
- (ဃ-၃) တိရစ္ဆာန်စီဝဗေဒ စုပေါင်း လေ့လာသော အုပ်စု (Integrative Animal Biology) များအောက်တွင် ငါး၊ ပုစွန်နှင့် ရေလုပ်ငန်း ပညာ (Aquaculture and Fisheries) အဖွဲ့၊ အပြုအမူ ဆိုင်ရာ ဂေဟဗေဒအဖွဲ့ (Behavioral Ecology) a လ်ဇီဝဗေဒနှင့် ကိုယ်ခံ အားကောင်းစေမှုပညာ (Cell Biology and Immunology) အဖွဲ့၊ သုတေသနဆိုင်ရာ သတ္တဗေဒ (Experimental Zoology)၊ လူနှင့်တိရစ္ဆာန်ဖီ oറ്റെട്ട്രോ (Human and Animal Physiology) နှင့် ပင်လယ်ရှိ ရေသတ္တဝါများ

ဂေဟဗေဒ (Marine Animal Ecology) တို့ဖြစ်ပါသည်။

(င) ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာသိပ္ပံများ (Environmental Sciences) အုပ်စု ကြီးအောက်တွင်အောက်ပါအဖွဲ့များ ပါဝင်ပါသည်။

- (c-၁) လေထုအရည်အသွေးနှင့် ကမ္ ဘာ့လေထု ဓာတုဗေဒ (Air Quality and Atmosphere Chemistry)
- (C-၂) ရေနေသတ္တဝါဂေဟဗေဒနှင့် ရေအရည်အသွေးစီမံခန့်ခွဲ ခြင်း (Aquatic Ecology and

<mark>ဖိုက်ပြီးမွေးပြုရေးမည်နှင့် ဦင်ငံတကာ ပိုက်ပြီးမွေးပြုရေးတက္ကညိုပ်ပြား (ဘပိုင်း–႐)</mark> နယ်သာလန်နိုင်ငံ၊ ဗာဂဲန်နီကန်တက္ကသိုလ်နှင့်သုတေသနဌာန

- Water Quality Management)
- (င-၃) လူမှုပထဝီပညာ (Cultural Geography)
- (င-၄) ပတ်ဝန်းကျင်စနစ်ဆန်းစစ် ခြင်း (Environmental Systems Analysis)
- (င-၅) သစ်တောနှင့် သဘာဝ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးမူ ဝါဒ (Forest and Nature Conservation Policy)
- (င-၆) သစ်တောဂေဟဗေဒနှင့် စီမံ ခန့်ခွဲမှုပညာ (Forest Ecology and Forest Management)
- (c-η) မြေဆီလွှာအချက်အလက် နည်းပညာသိပ္ပံ (Geoinformation Sciences)
- (င-၈) ဇလဗေဒနှင့်ရေစီမံခန့်ခွဲမှု (Hydrology and Quantitative Water Management)
- (င-၉) မြေအလှဆင်ခြင်းပညာ (Landscape Architecture)
- (င-၁၀) မိုးလေဝသပညာ (Meteorology)
- (င-၁၁) အပင်ဂေဟဗေဒနှင့် သဘာ ဝအရင်းအမြစ်များ ထိန်းသိမ်း ရေးပညာ (Plant Ecology and Nature Conservation)
- (င-၁၂) စိုက်ပျိုးရေးတွင်အဝေးမှ အာရုံခံသောနည်းပညာ (Remote Sensing in)
- (င-၁၃) အရင်းအမြစ်ဆိုင်ရာဂေဟ ဗေဒ (Resource Ecology) (င-၁၄) မြေဆီလွှာဇီဝဗေဒ (Soil
- Biology) (င-၁၅) မြေဆီလွှာဓာတုဗေဒနှင့် မြေဆီလွှာအရည်အသွေးများ (Soil Chemistry and Chemical Soil Quality)
- (င-၁၆) မြေဆီလွှာ ပထဝီဝင်နှင့် မြေယာအလှပညာ (Soil Geography and Landscape)

- (င-၁၇) မြေဆီလွှာရူပဗေဒနှင့် မြေယာထိန်းသိမ်းရေး (Soil Physics and Land Management)
- (င-၁၈) မြို့ပြစီမံကိန်းများ (Spatial Planning)
- (င-၁၉) ရေအရင်းအမြစ်စီမံခန့်ခွဲမှု (Water Resources Management)
- (င-၂၀) ကမ္ဘာ့ရေစီမံခန့်ခွဲမှုစနစ်များ (Water Systems and Global Change) စသည်တို့ ဖြစ်ပါသည်။ ဘာသာရပ် အများစု သည် ကျွန်တော်တို့ နိုင်ငံတွင် မရှိရုံမက တချို့ ဘာသာရပ်များမှာ ကြားပင်မ ကြားဖူးပါ။

ဗာဂဲန်နီက[ီ]န်သုတေသနအုပ်စုကြီး (Wageningen Research Centers) အောက်တွင်

- (က) အစားအစာလုံခြုံမှု သုတေသနဌာန (Food Safety Research)
- (ခ) အစားအစာနှင့်ဇီဝအခြေခံ သုတေသနဌာန (Food and Bio-based Research)
- (ဂ) မွေးမြူရေး သုတေသနဌာန (Livestock Research)
- (ဃ) ဇီဝမျိုးကွဲ သုတေသနဌာန (Biodiversity Research)
- (င) ပင်လယ်ပြင်ဆိုင်ရာ သုတေသနဌာန (Marine Research)
- (စ) ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ သုတေသနဌာန (Environmental Research)
- (ဆ) အပင်သီးနှံဆိုင်ရာ သုတေသန ဌာန (Plant Research) (ဇ) စီးပွားရေးဆိုင်ရာ သုတေသန
- (ဇ) စီးပွားရေးဆိုင်ရာ သုတေသန ဌာန (Economic Research) နှင့်
- (ဈ) ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုဆိုင်ရာတီထွင် ဖန်တီးမှု ဗဟိုဌာန (Centre for Development and innovation) တို့ရှိပါသည်။

ဗာဂဲန်နီကန်တက္ကသိုလ်တွင် ဘွဲ့ကြို ဘာသာ ၁၉ မှိူး (ဥပမာ- Animal Sciences, Tourism, etc.) 6000 သိပ္ပံနှင့် ပါရဂူဘွဲ့ ဘာသာ ဘွဲ့လွန် ၂၈ မျိုး (ဥပမာ- Sustainable Agriculture, Climate Studies, Food Technology, Organic Agriculture, Water Technology, etc.,) ကို တစ်ကမ္ဘာလုံးမှ ကျောင်း သား၊ ကျောင်းသူ ၂၅ ရာခိုင်နှုန်းခန့် အပါအဝင် ၂၀၂၁-၂၂ ပညာသင်နှစ် တွင် စုစုပေါင်း (၁၃,၆၇၆) ဦး တက် ရောက် လေ့လာသင်ကြား၊ သုတေ သန ပြုလျက် ရှိပါသည်။ ပြည်တွင်း နှင့်နိုင်ငံတကာမှ ဘွဲ့လွန် (မဟာ သိပ္ပံ၊ ပါရဂူဘွဲ့သင်တန်း ကျောင်း သား /သူ ဂုဂုဂု၂-ဦး) ရှိပါသည်။

Game:ul: 00

ဘွဲ့ကြိုနှင့် ဘွဲ့လွန် ကျောင်းသား အချိုးမှာ (၅၀%) တစ်ဝက်ခန့်စီ ရှိ ပါသည်။

သို့မှသာ သုတေသန အခြေပြု တက္ကသိုလ် (Research - based University) ဖြစ်မြောက်ပါမည်။ ၂၀၂၁ ခုနှစ် စာရင်းဇယား အရ တက္ကသိုလ်တစ်နှစ်ဝင်ငွေ (€ 635 million) ယူရို ၆၃၅ သန်း ရရှိ ပါသည်။ တက္ကသိုလ်နှင့် သုတေသန ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်ထား၍ ဝက်ဂန် နင်ဂန် သုတေသနဌာနမှ အစားအ သောက်နှင့် ဇီဝအခြေခံ သုတေသန (Food and Bio-based Research) တိရစ္ဆာန်မွေးမြူရေးနှင့် ကုသရေး သုတေသန (Livestock and Veterinary Research)၊ ပတ်ဝန်း ကျင်ဆိုင်ရာ သုတေသန (Environmental Research) သီးနှံပင် ဆိုင်ရာ သုတေသန (Plant Re-search)၊ စီးပွားရေးဆိုင်ရာ သုတေ သနနှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု၊ တီထွင်မှု ဌာန (Economic and Centre for Development Innovation) တို့က တက္ကသိုလ် သင်ကြားရေးနှင့် အချိုး ညီညီ လုပ်ဆောင်လျက် ရှိနေပါ သည်။

ယခင်အပတ်ပျမ်းမျှဈေးနှုန်းမှာ ဂိုပ်အနေယ အိုဖြစ်ပြီး သခုအပတ် ပျမ်းမျှ ဈေးနှုန်းမှာ ၉၄၀၀ကျပ် ဖြစ်သည်။ ကြက်သူဖြူ(ရှမ်း) တစ် ပိဿာလျှင် ယခင်အပတ်ပျမ်းမျှဈေး နှုန်းမှာ ၁၀၂၅၀ ကျပ်ဖြစ်သည်။ အာ လူးဈေးနှုန်းများမှာ ရန်ကုန် ဈေး တရုတ်အာလူးများသာ ကွက်သို့ ကုန်အဝင်ရှိခြင်း၊ ကုန်အဝင်ပုံမှန်ရှိ ခြင်းနှင့် အရောင်းအဝယ် အေးခြင်း တို့ကြောင့် ယခင်အပတ်ဈေးနှုန်း ဈေးငြိမ်အရောင်းအ များဖြင့်သာ

စားသုံးသူများမှ အနိမ့်စများခြင်း၊ ဝယ်လို အား နည်းခြင်းတို့ကြောင့် ကြက်သွန်နီ(ထူးနှင့်လတ်)မှာ ယခင် အပတ်ထက် အနည်းငယ် ဈေးနိမ့် လာခဲ့ပြီး ကြက်သွန်နီ (သေး)မှာ စား သုံးသူများမှ ဝယ်လိုအားများခြင်း ကြောင့် ယခင်အပတ်ထက် အနည်း ငယ် ဈေးမြင့်လာခဲ့သည်။ ရန်ကုန် ဈေးကွက်သို့ ဆိပ်ဖြူ၊ မြင်းခြံ၊ မင်း ဘူး၊ ရွှေဘို၊ တောင်သာ၊ မုံရွာ ဒေသ များ မှ ကု န် ဝ င် ရော က် မှု န ည်း ခဲ့ ကြောင်း သိရသည်။ကြက်သွန်နီ(ထူ၊

အသင်းတို့ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု ဖြင့် နေပြည်တော်၊ မန္တလေး၊ ရန်ကုန် မြို့ကြီးများနှင့် လက်လီ ဈေးကွက် ရည်ညွှန်းဈေးနှုန်းများ များတွင် ထက်(၅)ရာခိုင်နှုန်းခန့်သာ ပိုသော ဈေးနှုန်းများဖြင့် လက်လီရောင်းချ ပေးနိုင်ရန်စီစဉ်လျက်ရှိသည်။ ယခု ကာလတွင်မူ မြန်မာနိုင်ငံဆန်စပါး အသင်းချုပ်၊ ဝါးတန်းကုန်စည်ဒိုင်နှင့် ဘုရင့်နောင် ကုန်စည်ဒိုင်တို့တွင် ၂၄-၆-၂၀၂၄ ရက်နေ့မှ စတင်ကာ ပြင်ပ ပေါက်ဈေးထက် ဈေးလျှော့ရောင်းချ

al had a second a second se

ဆန်

ယခုရက်သတ္တပတ်အတွက်ဆန် စပါးကုန်စည်ဒိုင်(ဝါးတန်းလမ်း)တွင် ထုတ်ပြန်ထားသည့် ဆန်ဈေးနှုန်း များ အ ရ ရွှေ ဘို ပေါ် ဆ န်း ဆ န် အလတ်စ တစ်တင်းခွဲ တစ်အိတ် လျှင် ၁၄၀၀၀၀ကျပ်နှုန်းနှင့် အောက် စ တစ်အိတ်လျှင် ၁၃၅၀၀၀ ကျပ် နှုန်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဖျာပုံပေါ် ဆန်း အလတ်စတစ်တင်းခွဲ တစ် အိတ်လျှင် ၁၁၅၀၀၀ ကျပ်နှုန်းနှင့် အောက်စတစ်အိတ်လျှင် ၁၁၀၀၀၀

၂၀၂၄ ခုနှစ် ဇူလိုင် ၁ ရက်

ဝယ် အေးခဲ့သည်။ အာလူး (အက်စ် ဝမ်း၊ အိုကေ၊ အေဝမ်း) တစ်ပိဿာ လျှင် ယခင်အပတ် ပျမ်းမျှဈေးနှုန်း မှာ ၂၅၅၀-၂၅၅၀-၁၉၆၀၀ ကျပ် ဖြစ်သည်။ ငရုတ်ခြောက်ဈေးကွက်ရှိ ရန်ကုန်ဈေးကွက်သို့ ပန်းရဲ၊ မြားနီ၊ ပန်းတနော်၊မြစ်ဝ (မိုးထောင်)၊ ဆင် ဖြူကျွန်း၊ မြစ်ဝပု(သစ်) ငရုတ် ခြောက်များ ကုန်ဝင်ရောက်မှု ရှိခဲ့ ကြောင်း သိရသည်။

စားသုံးဆီ ကမ္ဘာ့စားအုန်းဆီ ထုတ်လုပ်တင်ပို့ သောနိုင်ငံများတွင် ဖြစ်ပေါ်လျက်ရှိ သော ဈေးကွက် ဈေးနှုန်းများအပေါ် အခြေခံ၍ စားအုန်းဆီတင်သွင်း သို လှောင်ဖြန့်ဖြူးခြင်း၊ လုပ်ငန်းကြီး ကြပ်မှု ကော်မတီ၏ ၂၀၂၄ ခုနှစ်၊ ဇွန် ၂၄ ရက်မှ ၃၀ ရက်အထိ ကာလ အတွက် ထုတ်ပြန်ထားသော ရန် ကုန်အထိုင်လက်ကားရည်ညွှန်း ဈေးနှုန်းမှာ စားအုန်းဆီ တစ်ပိဿာ လျှင် ၅၄၀၀ ကျပ်ဖြစ်ပြီး ယခင် အပတ်ဈေးနှုန်းမှာ ၅၃၇၀ ကျပ် ဖြစ်သည်။ ယခင် အပတ်ထက် တစ် ပိဿာလျှင် ၃၀၀ ကျပ် ဈေးမြင့်လာ ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ပြင်ပရှိ လက်လီ ဈေးကွက်တွင် သတ်မှတ်ထားသော ဆိုင်အချို့၌ ရည်ညွှန်းဈေးနှုန်းထက် များစွာမကွာသော ဈေးနှုန်းများဖြင့် စားအုန်းဆီများအား ရောင်းချပေး လျက်ရှိသည်။ မေလစတုတ္ထပတ်မှ စတင်ကာ စားအုန်းဆီ ရည်ညွှန်း ဈေးနှုန်းများ တဖြည်းဖြည်း ဈေးမြင့် လာခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

အေးသန္တာဝင်း

လတ်၊ သေး) တစ်ပိဿာလျှင် ယခင် အပတ်ပျမ်းမျှဈေးနှုန်းမှာ ၂၂၅၀-၂၂၅၀-၁၈၀၀ ကျပ်ဖြစ်ပြီး ယခု အပတ်ပျမ်းမျှ ဈေးနှုန်းမှာ ၂၂၁၃-၂၂၁၃-၁၈၂၅ ကျပ်ဖြစ်သည်။ ငရုတ် ခြောက်(ရှည်၊ လတ်၊ပွ)ဈေးနှုန်းများ မှာ ဈေးကွက်သို့ ကုန်အဝင်ပုံမှန်မျှ သာရှိပြီး အရောင်းအဝယ်ဖြစ်မှုနည်း ခြင်းကြောင့် ဈေးနှုန်းများ တည်ငြိမ် လျက်ရှိသည်။ ငရုတ်ခြောက်(လတ်) မှာ ယခုရက်သတ္တပတ်တွင်မှ မြစ် ဝ(မိုးထောင်)ငရုတ်တစ်မျိုးသာ ဈေး ကွက်သို့ စတင်ဝင်ရောက်လာခြင်း ဖြစ်သည်။ ငရုတ်ခြောက်(ရှည်၊ ပွ) တစ်ပိဿာလျှင် ယခုနှင့် ယခင် အပတ်ပျမ်းမျှ ဈေးနှုန်းမှာ ၄၂၅၀-၁၀၇၅၀ ကျပ်ဖြစ်သည်။ ငရုတ် ရြောက်(လတ်)တစ်ပိဿာလျှင် ယခုအပတ် ပျမ်းမျှဈေးနှုန်းမှာ ၈၇၅၀ ကျပ်ဖြစ်သည်။ ကြက်သွန်ဖြူ (ကြူကုတ်)မှာ ယခင်အပတ်ထက် အနည်းငယ်ဈေးနိမ့်ခဲ့သော်လည်း ကြက်သွန်ဖြူ (ရှမ်း)မှာယခင်အပတ် ဈေး နှု န်း များ ဖြ င့် သာ ဈေး ငြိ မ် အ ရော င်း အ ၀ ယ် အေး ခဲ့ သ ည် ။ ကြက်သွန်ဖြူ (ကြူကုတ်)မှာအ ဟောင်းရော အသစ်ပါဈေးကွက်သို့ ကုန်ဝင်ရောက်မှုရှိခြင်း၊ကုန်အဝင် အနည်း ငယ်ပိုလာခြင်းနှင့် တင်သွင်း ဈေး အ န ည်း င ယ် နိ မ့် လာ ခြ င်း တို့ ကြောင့် ယခင်အပတ်ထက်အနည်း ငယ်ဈေးနိမ့်လာခဲ့သည်။ ကြက် သွန် ဖြူ(ရှမ်း)မှာ အောင်ပန်ဒေသမှ ကုန် အဝင်ပုံမှန်ရှိခြင်းနှင့် အရောင်း အ ဝယ်အေးခြင်းတို့ကြောင့် သင် အပတ်ဈေးနှုန်းများဖြင့်သာ ဈေးငြိမ် အရောင်းအဝယ် အေးခဲ့သည်။ကြက် သွန်ဖြူ (ကြူကုန်)တစ်ပိဿာလျှင်

ပေးမှုများရှိလာခဲ့ပြီဖြစ်သည်။ ရန် ကုန်တိုင်း ဒေသကြီးအတွင်းရှိ အ သင်းဝင်ဆန်လက်လီဆိုင် အချို့၌ လည်း ဧည့်မထဆန် တစ်ပြည်လျှင် ၃၀၀၀ကျပ်နှုန်းနှင့် ရွှေဘိုပေါ်ဆန်း တစ်ပြည်လျှင် ၅၀၀၀ ကျပ်နှုန်းတို့ ဖြင့် စတင်ရောင်းချပေး လျက်ရှိ သည်။ရန်ကုန်ဈေးကွက်သို့ ဖျာပုံ၊ မော်ကျွန်း၊ ဘိုကလေး၊ ကွမ်းခြံကုန်း၊ ဒေဒရဲ၊ ကော့မှူး၊ တွံတေး၊ ဝါးခယ်မ၊ မြောင်းမြ၊ ကျိုက်လတ် ၊လပ္ပတ္တာ၊ ရွှေူဘိုဒေသများမှ ဆန်ဝင်ရောက်မှု နည်းခဲ့ကြောင်းသိရသည်။

အစေ့ထုတ်ပြောင်း

အစေ့ထုတ်ပြောင်းများအား ထိုင်း နိုင်ငံသို့အကောက်ခွန်လွတ်တင် သွင်းခွင့် ရသော ကာ လဖြစ်ခြင်း၊ ထိုင်း၊ အိန္ဒိယ၊ ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံများသို့ ပင်လယ်ရေကြောင်းနှင့် နယ်စပ် ဂိတ်အချို့မှ တင်ပို့မှုရှိသော်လည်း ပြည်ပဝယ်လက်များမှ ဈေးနှိမ့်ဝယ် ယူမှုရှိလာခြင်းကြောင့် အစေ့ထုတ် ပြောင်းဈေးနှုန်းများ ယခင်အပတ် ထက်ဈေးနိမ့်လာခဲ့သည်။ အစေ့ ထုတ်ပြောင်း ၅၄ ပိဿာလျှင် ယခင် အပတ်ပျမ်းမျှဈေးနှုန်းမှာ ၇၇၇၆၀ ကျပ်ဖြစ်ပြီး ယခုအပတ်ဈေးနှုန်းမှာ ဂု၆၁၄၀ ကျပ်သို့ ရောက်ရှိဈေးနိမ့်ခဲ့ ခြင်းဖြစ်သည်။ လတ်တလောတွင် လည်း မျိုးစေ့နှင့် မြေဩဇာစသော သွင်းအားစုဈေး နှုန်းများ ဈေးမြင့် လာခြင်းကြောင့် အစေ့ထုတ်ပြောင်း စိုက်ပျိုးမှုများလည်းလျော့နည်းလာ ဖွယ်ရှိကြောင်း သိရှိရသည်။

ကြက်သွန်နီ (ထူး၊လတ်၊ သေး) မှာ မိုးရွာသွန်းမှုများကြောင့် ကုန်ဝင် နည်းလာသော်လည်းအရည်အသွေး

ကျပ်နှုန်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ပေါ်ကျွဲ ဆန် အလတ်စတစ်တင်းခွဲ တစ် အိတ်လျှင် ၁၀၂၀၀၀ ကျပ်နှုန်းနှင့် အောက်စတစ်အိတ်လျှင် ၁၀၀၀၀၀ကျပ်နှုန်းဖြင့်လည်း ကောင်း၊ ဧည့်မထဆန်ဟောင်း အ လတ်စ တစ်တင်းခွဲတစ်အိတ်လျှင် ၇၇၀၀၀ ကျပ် နှင့် အောက်စ တစ် တင်းခွဲ တစ်အိတ်လျှင် ၇၅၀၀၀ကျပ် လည်းကောင်းအသီးသီး နှုန်းဖြင့် ရောင်းဝယ်လျက်ရှိကြောင်း သိရ သည်။ ယခင်ရက်သတ္တပတ်ဈေးနှုန်း များနှင့် နှိုင်းယှဉ်ပါက ဆန်တစ်အိတ် လျှင် အနိမ့်ဆုံး ၁၀၀၀ ကျပ်မှ အမြင့် ဆုံး ၁၅၀၀၀ ကျပ်ခန့်အထိ ဈေးနိမ်ခဲ့ ပြီး ငစိန်ဆန်များနှင့် ဧည့်မထ ဆန် အလတ်စများသာ ယခင်အပတ် ဈေးနှုန်းများဖြင့် ရောင်းဝယ်လျက်ရှိ ခြင်းဖြစ်သည်။ ယခု နှစ်မိုးရာသီတွင် မြေသြဇာ၊ ပိုးသတ်ဆေး၊ မျိုးစပါး၊ အလုပ်သမားငှားရမ်းခ စသော အထွေထွေ စရိတ်များဈေးမြင့်လာ ခြင်းနှင့်အတူ ပြည်ပတင်ပို့မှုပုံမှန်ရှိ ခြင်း၊ လှောင်လက်များမှ ရောင်းလို အားနည်းခြင်း၊ သယ်ယူပို့ဆောင် စရိတ်များ ဈေးမြင့်နေခြင်း၊ မိုးရွာ သွန်းမှုများကြောင့် ကုန်အဝင်နည်း ခြင်းတို့ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီး ပြည်တွင်းဆန် ဈေး များမြှင့် တက် နေ ခဲ့ ခြင်းဖြစ် သည်။ ဆန်ဈေးနှုန်းများ တည်ငြိမ် ကျဆင်းစေရေးနှင့် စားသုံးသူပြည် သူများ သက်သာသောဈေးနှုန်းများ ဖြင့် ဆန်၊ ဆီများ ဝယ်ယူစားသုံးနိုင် ရေး သိုလှောင်ဈေးကစားမှုများမ ဖြစ်ပေါ်စေရေးအတွက် မြန်မာနိုင်ငံ ဆန်စပါး အသင်းချုပ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ ဆန်စက်လုပ်ငန်းရှင်များအသင်းနှင့် မြန်မာနိုင်ငံဆန်ကုန်သည်များ

ဆန်နှင့်ဆီ

ရန်ကုန်ပေါ်ဆန်းမှာ အဝင်ပုံမှန်၊ စားသုံးမှုပုံမှန်ရှိခြင်းကြောင့် တစ်အိတ် ၁၃၅၀၀၀ကျပ်ဖြင့် ဈေးတည်ငြိမ်နေပြီး ရွှေဘိုပေါ်ဆန်းမှာ မိုးစပါးစိုက်ပျိုးချိန် ဖြစ်၍ တောင်သူထုတ်ရောင်းမှုရှိ ခြင်း၊ အရောင်းအဝယ်အေးခြင်းကြောင့် တစ်အိတ် ယခင်အပတ် ၁၆၀၀၀၀ကျပ်မှ ယခုအပတ် ၁၅၀၀၀၀ကျပ်သို့ ဈေး နိမ့်သွားသည်။ မနောသုခဆန်မှာ နွေစပါးအသစ်များ အဝင်များလာခြင်း၊ အဟောင်းလက်ကျန်များလည်း ဈေးကွက်အတွင်းရှိခြင်းကြောင့် အသစ်တစ် အိတ် ၇၂၀၀၀ကျပ်၊ အဟောင်းတစ်အိတ် ၉၅၀၀၀ကျပ်မှ ၉၀၀၀၀ကျပ်သို့ ဈေးနိမ့်သွားသည်။ ငစိန်ဆန်မှာ နွေစပါးဝင်ရောက်မှုရှိခြင်း၊ လုပ်ငန်းသမား ဝယ်ယူမှု ပုံမှန်သာရှိခြင်း ကြောင့် တစ်အိတ် ၇၈၀၀၀ကျပ်မှ ၇၅၀၀၀ကျပ်သို့ ဈေးမသိမသာနိမ့်သွားသည်။ ဇီယာဆန်မှာ ရန်ကုန်ဈေးကွက်မှ တစ်ဆင့်ဝင် ရောက်ခြင်း၊ ဇီယာမျိုးနွယ်ဝင် ဧည့်မထမှာ ပြည်ပတင်ပို့မှု ရှိသောဆန်ဖြစ် ခြင်း၊ မိုးစပါးစိုက်ချိန်ဖြစ်ခြင်းကြောင့် နယ်ဝေးတင်ပို့ရမှု နည်းသော်လည်း တစ်အိတ် ၉၀၀၀၀ ကျပ်ဖြင့် ဈေးတည်ငြိမ်နေသည်။ ဧရာမင်းဆန်မှာ အသစ် နှင့်အဟောင်းနှစ်မျိုးလုံးဝင်ရောက်မှုရှိပြီး မြို့တွင်းစားသုံးမှုပုံ မှန်ရှိခြင်း၊ နယ် ဝေးတင်ပိုရမှုနည်းခြင်းကြောင့် အသစ်တစ်အိတ် ၁၃၀၀၀၀ ကျပ်သို့ ဈေးနိမ့် သွားသည်။

ဆီဈေးနှုန်းများအနေဖြင့် မိုးမြေပဲစိုက်ပျိုးစဖြစ်ပြီး ဆောင်းလက်ကျန်နည်း သဖြင့် မြေပဲ (ဆီဆံ) ဈေးမြင့်ခြင်းကြောင့် ပဲဆီတစ်ပိဿာ ၁၃၅၀၀ကျပ်မှ ၁၅၅၀၀ကျပ်သို့ ဈေးမြင့်သွား သည်။ နှမ်းဆီဈေးမှာ နွေနှင့်(သစ်)များဝင်ချိန် ဖြစ်၍ နှမ်းညိုဈေးနိမ့်သဖြင့် နှမ်းဆီ တစ်ပိဿာ ၁၅၀၀၀ကျပ်မှ ၁၄၀၀၀ကျပ် ဖြင့် ဈေးနိမ့်သွားသည်။ ဆီနေကြာဈေးမြင့်သဖြင့် နေကြာဆီမျာ တစ်ပိဿာ ၁၄၀၀၀ကျပ်ဖြင့် ဈေးတည်ငြိမ်နေပြီး ဆောင်းပဲပုတ်(ရှမ်း)လက် ကျန်နည်း ခြင်း၊ မိုးပဲပုတ် စိုက်ပျိုးစဖြစ်ခြင်းကြောင့် ပဲပုတ်ဆီတစ်ပိဿာ ၆၅၀၀ကျပ်မှ ၁၁၀၀၀ကျပ်ထိ ဈေးများစွာမြင့် သွားသည်။

ဆီထွက်သီးနံ

မန္တလေးပွဲစားကုန်သည် စက်ပိုင်ကထိန်တော်အသင်းတွင် မြေပဲ (လုံးဆန်/ဆီဆန်) ဈေးနှုန်းမှာ မိုးမြေပဲစိုက်ပျိုးချိန်၊ ဆောင်းလက်ကျန်နည်း ချိန် စပ်ကူး မတ်ကူးကာလဖြစ်၍ မြေပဲ(လုံးဆန်) ၁၀၀ပိဿာ ၇၅၀၀၀၀ကျပ် ဖြင့် ဈေးတည်ငြိမ် နေပြီး၊ မြေပဲ(ဆီဆန်)မှာလည်း မိုးနှင့်ဆောင်းကြား ကာလ ဖြစ်၍ မြေပဲ(ဆီဆန်) ၁၀၀ ပိဿာ ၇၃၀၀၀၀ ကျပ်ဖြင့် ဈေးတည်ငြိမ်

မှာ ဧရာဝတီတိုင်းမှ လာသော Air.con ဖြင့်ထားသော အသီးများဖြစ်၍ တစ် ပိဿာ ၁၃၀၀၀ကျပ် ဈေးရှိသည်။

ပည်တွင်းရေးကွက် ၁၃

ကြက်သွန်နီမှာ နယ်စုံမှ ဝင်ရောက်မှုရှိပြီး ကြီးတစ်ပိဿာ ၂၆၀၀ကျပ်၊ လတ် တစ်ပိဿာ ၂၂၀၀ကျပ်၊ သေးတစ်ပိဿာ ၂၀၀၀ကျပ်ဖြင့် မြို့တွင်းသုံး နှင့် ရံဖန်ရံခါ ရွှေတော၊ လားရှိး၊ လက်ပံလု၊ စဉ့်ကူးသို့ တင်ပို့ရမှုရှိသည်။

ကြက်သွန်ဖြူ(တရုတ်)မှာ အသစ်ပါ်ချိန်ဖြစ်၍ ပင်ရင်းဈေးနိမ့်ခြင်း ယခင် အပတ်ထက် အဝင်နည်းခြင်းကြောင့် တစ်ပိဿာ၁၀ဂ၀၀ကျပ်မှ ၁၁၀၀၀ကျပ် သို့ ဈေးမြင့်သွားသည်။ ကြက်သွန်ဖြူ (ရှမ်း)မှာ အရည်အသွေးပေါ်မူတည်၍ အနိမ့်ဆုံး ၉၀၀၀ကျပ်မှ ၁၁၀၀၀ကျပ်၊ ကြက်သွန်ဖြူ (မြေပြန့်)မှာ ၁၀၀၀၀ ကျပ်မှ ၁၃၀၀၀ကျပ်ဖြင့် ရောင်းဝယ်မှုရှိနေသည်။

အာလူးမှာ အောင်ပန်းမှ ဝင်ရောက်ပြီး အဝင်နည်းသဖြင့် တစ်ပိဿာ ၃၀၀၀ကျပ်၊ တရုတ် အာလူး ၂၈၀၀ကျပ်ဖြင့် မြို့တွင်းသုံးဝယ်ယူမှုများသည်။ ချင်းဈေးနှုန်းအနေဖြင့် ဘင်္ဂလားသို့ တင်ပို့ရမှုပုံမှန်ရှိသော်လည်း ဥမများ ပေါ်ချိန်ဖြစ်၍ ဥမတစ်ပိဿာ ၆၀၀၀ကျပ် ဈေးရှိပြီး အခက်ကြီးမှာ တစ် ပိဿာ ၈၅၀၀ကျပ်မှ ၇၀၀၀ကျပ်သို့ ဈေးနိမ့်သွားသည်။

ပဲမျိုးစုံ

မန္တလေးပွဲစားကုန်သည် စက်ပိုင်ကထိန်တော်အသင်းတွင် မတ်ပဲ ဈေးနှုန်း မှာ ရန်ကုန် ဝယ်လက်နည်းခြင်း၊ ပဲခွဲစက်များ အဝယ်နည်းခြင်းကြောင့် ယခင် အပတ် ၃တင်း တစ် အိတ်၂၉၀၀၀၀ကျပ်မှ ၂၇၅၀၀၀ကျပ်သို့ ဈေးနိမ့်ကျသွား သည်။

ပဲတီစိမ်း (အညာ)မှာ တရုတ်ဝယ်လက်နည်းခြင်း၊ ပဲခွဲစက်များ ဝယ်ယူမှု သာရှိခြင်းကြောင့် မိုးပဲစိုက်ပျိုးစ ဆောင်းလက်ကျန်နည်းသော်လည်း အရည် အသွေးပေါ်မူတည်၍ အနိမ့်ဆုံး ၃တင်း ၁အိတ် ၁၈၀၀၀၀ ကျပ်မှ အမြင့်ဆုံး ၂၀၀၀၀၀ကျပ်ဖြင့် ဈေးတည်ငြိမ်နေ သည်။

ပဲစဉ်းငုံ (ဖြူ) မှာ အရောင်းအဝယ်ဖြစ်မှု မရှိသဖြင့် ဈေးနှုန်းဖော်ပြနိုင်မှု မ ရှိဘဲ ပဲစဉ်းငုံ (နီ)မှာ ရန်ကုန် ဝယ်လက်နည်းသော်လည်း ပစ္စည်းရှားခြင်း ကြောင့် ၃တင်းတစ်အိတ် ၄၃၅၀၀၀ ကျပ်ဖြင့် ဈေးတည်ငြိမ်နေသည်။

ပဲပုတ် (ရှမ်း/ မြန်မာ)၊ ပဲလွန်း (ဖြူ/ ပြာ) တို့မှာ မိုးနှင့်ဆောင်း ပဲကြားစပ် ကူးမတ်ကူး ကာလဖြစ်ခြင်းကြောင့် အရောင်းအဝယ်အေးသော်လည်း၊ ပဲ ပုတ်(ရှမ်း) အရှည်အသွေး အကောင်းဆုံး ၃တင်းတစ်အိတ် ၂၁၃၀၀၀ကျပ်၊ ပဲ ပုတ် (မြန်မာ) ၂၀၅၀၀၀ကျပ်၊ ပဲလွန်းဖြူ ၂၇၀၀၀၀ကျပ်၊ ပဲလွန်းပြာ

၂၄၀၀၀၀ ကျပ်ဖြင့် အမြင့်ဈေးဖြင့် တည်ငြိမ်နေသည်။

ကုလားပဲ (ကုဖြူကြီး) မှာ လုပ်ငန်းသမားနှင့် ခွဲစက်များ အဝယ်နည်းခြင်း ကြောင့် ၃တင်းတစ်အိတ် ၂၅၅၀၀၀ကျပ်မှ ၂၄၅၀၀၀ကျပ်၊ လုံးဝါကြီးမှာ ၂၃၅၀၀၀ကျပ်မှ ၂၃၀၀၀၀ ကျပ်၊ ခွဲခြမ်း တစ်ပိဿာ ၅၈၅၀ကျပ်မှ ၅၈၃၀ကျပ် သို့ ဈေးနိမ့်သွားသည်။

ပဲယင်းကြီးမှာ အဝင်နည်းသွားခြင်း၊ ကြာဇံသမားအဝယ်ရှိခြင်း အရည် အသွေးပေါ် မူတည်၍ ဈေးကွာခြင်းခြင်းကြောင့် အရည်အသွေးအကောင်း ဆုံး ယခင်အပတ်၃တင်း တစ်အိတ် ၁၅၅၀၀၀ ကျပ်မှ ၁၆၅၀၀၀ကျပ်သို့ ဈေး မြင့်သွားသည်။ မြေတောက်ပဲမှာ အဝင်ပုံမှန်၊ လုပ်ငန်းသမား ပဲကြော်/လှော် သမား အဝယ်ပုံမှန်ရှိခြင်းကြောင့် ၃တင်းတစ်အိတ် ၃၃၀၀၀၀ ကျပ်၊ စားတော်ပဲ (ကျွန်း) မှာ စိုက်ဧကနည်း အဝင်နည်းခြင်း၊ လက်လီသမား အ ဝယ်ပုံမှန် ရှိခြင်းကြောင့် ၂၈၅၀၀၀ကျပ်မှ ၂၉၅၀၀၀ကျပ်သို့ ဈေးမြင့်သွား သည်။

ပဲကြီး (ကြီး/ သေး) ထောပတ်ပဲ (ကြီး/ သေး) တို့မှာလည်း ပဲကြီး (ကြီး) မှာ မြို့တွင်း ပဲကြော်/ လှော် သမားများ ဝယ်ယူမှုရှိခြင်း၊ ဆောင်းလက်ကျန် နည်းခြင်းကြောင့် ယခင်အပတ် ၃တင်းတစ်အိတ် ၂၇၀၀၀၀ကျပ်မှ ၂၈၅၀၀၀ ကျပ်သို့ ဈေးမြင့်သွားပြီး ပဲကြီး(သေး)မှာ ၂၂၀၀၀၀ ကျပ်ဖြင့် ဈေးတည်ငြိမ် နေသည်။ ထောပတ်ပဲ (ကြီး/ သေး) တို့မှာ ယခင်လက ပြည်ပပို့ရန် အဝယ်ရှိ

စာ-၁၅ သို့

နေသည်။ နှမ်းမျိုးစုံတို့အနက် နှမ်းဖြူမှာ တရုတ်ဝယ်လက်နှင့် လုပ်ငန်းသမား အဝယ်နည်းသော်လည်း နွေနမ်းအဝင်နည်းသေးခြင်းကြောင့် ၄၅ပိဿာ ၃၉၀၀၀၀ကျပ်ဖြင့် ဈေးတည် ငြိမ်နေသည်။ နမ်းညိုမှာ အသစ်နှင့်အဟောင်း နှစ်မျိုးလုံး ဝင်ရောက်မှုရှိပြီး ဆီစတ်သမားအဝယ် ပုံမှန် ရှိခြင်းကြောင့် အသစ် ၄၅ ပိဿာ ၃၄၀၀၀၀ကျပ်မှ ၃၃၀၀၀၀ ကျပ်၊ အဟောင်း ၃၁၀၀၀၀ ကျပ်မှ ၃၀၅၀၀၀ကျပ်သို့ ဈေးမသိမသာ နိမ့်သွားသည်။ နှမ်းနက်(စမုံ)မှာ အသစ် စတင်ဝင်ရောက်ခြင်း၊ လုပ်ငန်းသမားနှင့် တရုတ်ဝယ်လက်နည်းခြင်း ကြောင့် ၄၅ ပိဿာ ၄၅၀၀၀၀ကျပ်ဖြင့် ဈေးတည်ငြိမ်နေသည်။

ပန်းနမ်းဈေးနှုန်းအနေဖြင့် အရောင်းအဝယ်အေးခြင်းကြောင့် အရည် အ သွေးပေါ်မူ တည်၍ ၄၅ ပိဿာ ၂၀၀၀၀၀ ကျပ်မှ ၂၀၇၀၀၀ ကျပ်ဖြင့် ဈေး

တည်ငြိမ်နေသည်။

ဆီနေကြာဈေးနှုန်းမှာ ဆောင်းနေကြာအထွက်နည်း၊ အဝင်နည်း၊ လက် ကျန်နည်းခြင်း၊ မိုးနေကြာစိုက်ပျိုးစဖြစ်ခြင်းကြောင့် ၂၇ပိဿာ ၁၂၀၀၀၀ကျပ် မှ ၁၃၀၀၀၀ကျပ်သို့ ဈေးမြင့် သွားသည်။

စားဖိုဆောင်သီးနုံ

မန္တလေးကိုင်းတန်းဈေးကွက်တွင် ငရုတ်ခြောက် (ရှည်)မှာ ကျောက်ဆည်၊ မြစ်သား၊ ရမည်းသင်းတို့မှ အဝင်ရှိခြင်းကြောင့် တစ်ပိဿာ ၁၀၀၀၀ ကျပ်၊ စစ်ကိုင်းဘက်မှ စကသီး တစ်ပိဿာ ၈၀၀၀ကျပ် ဈေးရှိပြီး၊ ငရုတ်ခြောက်(ပွ)

တွက် လိုအပ်သည့် အီစထရိုဂျင်ဟို မုန်းကိ အနေအထားတစ်ခုအထိ ရောက်ရှိစေနိုင်ပြီး ကျန်းမာသွက် လက်ဖျတ်လတ်စေခြင်း၊ အရိုးသိပ်

သည်းဆ အားကောင်းစေခြင်း၊ အာရုံ ကြောဆဲလ်များကို ပြန်လည် ကျန်း မာစေနိုင်ခြင်းတို့ကို ရရှိစေနိုင်၏။

မှိုနားတို ဘယ်လိုစားမလဲ...

မှိုနားတိုပင်၏ သဘာဝအလျောက် ခူးဆွတ်လိုက်သည့်အခါ ရိုးတံတွင် သဲနှင့်ရွှံ့များပါလာတတ်သည့်အ တွက် ရေဖြင့် စနစ်တကျ စင်ကြယ် အောင် ဆေးကြောပြီးမှသာ စားသုံး ရန် ပြင်ဆင်သင့်၏။

- သန့်စင်ပြီးသား မှိုနားတိုကို ငပိ ရည်ကျို၊ ငါးပိထောင်း၊ ငါးပိသုပ်၊ ငံပြာရည်ချက်၊ ခရမ်းချဉ့်သီး ထောင်း၊ ငါးပိချက်၊ ငရုတ်သီး ထောင်း အစရှိသည်တို့နှင့် တွဲဖက်ကာ တို့စရာအဖြစ် စား သုံးတတ်ကြ၏။
- မှိုနားတိုရိုးတံနှင့် အရွက်များကို နှစ်သက်သလို လှီးဖြတ်ပြီး ကြက်သွန်ဖြူဓားပြားရိုက် ဆီသတ်ကာ ကြော်ချက် ချက်စား နိုင်၏။ နှစ်သက်ရာအခြားသော ဟင်းရက်များလည်း ထည့်သွင်း ချက်ပြုတ်နိုင်၏။
- ကြက်ရိုးပြုတ်ရည် သို့မဟုတ် ငါး စွပ်ပြုတ်ရည် အစရှိသည်တို့ထဲ တွင်လည်း မှိုနားတိုကို ခပ်ပြီး ဟင်းချိုချက်သောက်ခြင်းဖြင့် ခွန်အားကိုတိုးစေပြီး ကိုယ်ခံ စွမ်းအား ကောင်းစေ၏။
- သန့်စင်ထားသော မိုနားတိုကို နှစ်သက်သလို လှီးဖြတ်ပြီး နောက် အခြားသော ရာသီပေါ် ဟင်းရွက်များဖြစ်သည့် ရေ သရက်ိကင်းရွက်၊ ပင်စိမ်းရွက်၊ မြင်းခွာရွက်တို့နှင့်အတူ ရောကာ ပါးပါးလိုးထားသော ကြက်သွန်နီ၊ ဆား၊ ဟင်းခတ်မှုန့် အနည်းငယ်၊ ပါးပါးလှီးထားသောငရုတ်သီးစိမ်း၊ ပဲဆီမွှေးအနည်းငယ်ဆမ်း၊ သံပရာရည်ညှစ်ပြီး သမအောင် ရောနယ်ပေးပါ။ ဆေးဖက်လည်း ဝင်၊ ကိုယ်တွင်းအဆိပ်အတောက် လည်း ပြေ၊ ခံတွင်းမြိန်စေသည့် သဘာဝဆေးဖက်ဝင် ရွက်စုံသုပ် လေးကို ပြင်ဆင်စားသုံးနိုင်၏။

ရာသီချိန်ခါနှင့်အညီ သဘာဝတ ရားကပေးသည့် လက်ဆောင်မွန် မှိုနားတိုပင်မှ ရရှိသည့် အစိတ်အပိုင်း များကို အမြတ်တနိုးတန်ဖိုးထားပြီး ဒေသအလိုက် မတူညီကွဲပြားသည့် ချက် ပြုတ်နည်းမျိုးစုံဖြင့် ပြင်ဆင် စားသုံးခြင်းဖြင့်ကုန်ကျစရိတ် သက် သာစေပြီးကျန်းမာရေးအကျိုးကျေး ဇူးကောင်းများကို ရရှိနိုင်မည်ဖြစ်၏။ ကြေးမုံငယ်

တရုတ်လူမျိုးများကမူ မို့နားတိုကို ဖျားနာခြင်း၊ အသည်းရောင် အသား ဝါဖြစ်ခြင်းနှင့် အရက်စွဲနာဖြစ်ခြင်း တို့ အတွက် ဆေးဝါးအဖြစ် အသုံးပြု ကြ၏။

ဂျပန်လူမျိုးများက မှိုနားတိုကို အရေပြားကျန်းမာရေးထိန်းသိမ်းရန် အလို့ငှာ အသုံးပြုကြ၏။ ထို့အပြင် ဝက်ရူးပြန်ခြင်းနှင့် လေသင်တုန်း

မြန်မာနိုင်ငံတွင် မှတ်ထားကြ၏။ မှိုနားတိုပင်သည် စိုစွတ်သောဒေသ များတွင် အများဆုံး ဖြစ်ထွန်းလေ့ ရှိ၏။

အိန္ဒိယနိုင်ငံတွင် လွန်ခဲ့သောနစ် ပေါင်း ၃၀၀၀ ကျော်ခန့်ကတည်းက အ စား အ စာ ရှား ပါး ပြီး င တ် မွ တ် ခေါင်းပါးဘေး ကြုံနေချိန်တွင် မှိုနား တိုပင်ကို အားပြည့်စေသော သဘာ

<mark>ကျွန်</mark>မတို့ငယ်စဉ်မူလတန်း ကျော င်း သား ဘ ဝ မြန်မာဘာသာရပ်တွင်

သင်ယူခဲ့ရသည့် ရိုးတစ် လျှောက် ကဗျာ ထဲတွင် ပါဝင်သည့် မှိုနားတို ငွေရောင်ဖျော့ငယ်နှင့်ဟု တင်စား ခေါ်ဝေါ်ထားသည့် မှိုနားတိုပင်၏ ထူး ခြား သော အ စိ တ် အ ပို င်း မှာ သေးသွယ်ပျော့ပျောင်းသော ရောင်ဖျော့ဖျော့ ရိုးတံပေါ်တွင် နူးညံ့ သော အမြ စ်မွှား လေး များ စွာ ရှိပြီး ယင်းရိုးတံမျှင်တွင် ထိပ်တွင် အရွက် လေးရွက်ဆိုင်ထွက်သည့် အပင် လေးဖြစ်၏။ မှိုနားတိုပင်သည် ရွှံ့နွံ မြေကို နှစ်သက်ပြီး ရေရှိပြီး စိုစွတ် သောနေရာတွင် ပေါက်ပွားကြီးပြင်း သည့်အပင်မျိုးဖြစ်၏။ မိုးတွင်းချိန်ခါ လယ်ကွင်းထဲတွင် သန်စွမ်း လုပစွာ ဖြစ်ထွန်းပေါက်ရောက်ပြီး နွေရာသီ တွင် စိမ့်စမ်းနှင့် ရေမပြတ်တမ်းရှိ သည့်ချောင်း၊ ရေအိုင်စပ်တို့တွင် ရှင် သန်ဖြစ်ထွန်း၏။ ခူးဆွတ်သည့်အခါ ရေနှင့်လွှတ်သည့်နေရာမှ ရိုးတံကို ခူးဆွတ်နိုင်လျှင် အမြစ်နှင့် ရေမှော်

ကင်းသော မှိုနားတိုကို ရနိုင်၏။ မှိုနားတို (မှိုနတို) ၏ အင်္ဂလိပ် အမည်မှာ four leaf clover, European water clover နှင့် water creeper ဟု ခေါ်ဆိုကြပြီး ရုက္ခဗေဒအမည်မှာ Marsiales quardrifolia Linn ဖြစ်ကာ မျိုးရင်း Marsileaceae တွင်ပါဝင်၏။ မိုနား ဆေးဖက်ဝင်ပင်ပျော့ တိုပင်သည် မျိုးဖြစ်ပြီး ဥရောပအလယ်ပိုင်းနှင့် တောင်ပိုင်း၊ အာရှတိုက်မြောက်ပိုင်း ရှိ Siberia ဒေသ၊ အာဖဂ္ဂန်နစ္စတန်၊ အိန္ဒိယအနောက်တောင်ပိုင်းဒေသ များ၊ တရုတ်၊ ဂျပန်၊ ဗီယက်နမ်နှင့် အရှေ့တောင်အာရှနိုင်ငံများ တို့တွင် သဘာဝအလျှောက် ပေါက်ရောက် သည့်အပင်မျိုးအဖြစ် ရှင်သန်ကြီး ထွား၏။ အချို့သောဒေသများတွင် မှိုနားတိုပင်ကို ပေါင်းပင်ဟုသတ်

ဖြတ်ခြင်းတို့အတွက်လည်း ဆေးဝါး အဖြစ် အသုံးပြုကြ၏။ ရိုးရာတိုင်း ရင်းဆေး ပညာရပ်အရ မှတ်ဉာဏ် အား ကော င်း စေ သော ဆေး အ ဖြ စ် လည်း အသုံးပြုကြ၏။ ဆီးချိုရောဂါ ဖြစ်နိုင်ချေကိုဆန့်ကျင်နိုင်စွမ်းလည်း

ရှိ၏။ အီစထရိုဂျင်ဟိုမုန်းသည် အမျိုး သမီးများ၏ ဦးနောက်နှင့် ခန္ဓာကိုယ် တွင်း အင်္ဂါများ၏ ကြီးထွားမှုနှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုကို မျှခြေအနေအ ထားဖြစ်အောင် ထိန်းညှိပေး၏။ သွေးဆုံးခါနီးအမျိုးသမီးများတွင် အီ စထရိုဂျင် ဟိုမိုန်းကျဆင်းလာခြင်း နှင့်အတူ အမျိုးသမီးများ၏ တစ်နေ့ တာအတွင်း လုပ်ငန်းလုပ်ဆောင်နိုင် မှု အရည်အသွေးများ ကျဆင်းလာ ကာ တဖြည်းဖြည်းနှေးကွေးလာ၏။ အရိုးများပွခြင်း၊ အာရုံကြောဆဲလ် တုံ့ပြန်စွမ်းဆောင်မှုလည်း များ၏ နှေးကွေးလာတတ်၏။ မိုနားတိုတွင် အီစထရိုဂျင်ကွန်ပေါင်း ကြွယ်ဝစွာ ပါဝင်သည့်အတွက် သွေးဆုံးခါနီး အမျိုးသမီးများအတွက်အသင့်လျော် ဆုံးသော သဘာဝဆေးတစ်လက် ဖြစ်စေ၏။ ယင်းကို နေ့စဉ်ပုံမှန် ပမာဏတစ်ရပ် သတ်မှတ်ကာ စား သုံးပေးခြင်းဖြင့် အမျိုးသမီးများအ

မှိုနားတိုတွင် ကိုယ်ခံစွမ်းအားကို မြှင့်တင်ပေးနိုင်စွမ်း၊ သွေးဖိအားကို မျှခြေရှိနိုင်စွမ်း၊ ကိုယ်တွင်းရောင် ရမ်းနာကျင်ခြင်းကို ဆန့်ကျင်နိုင် စွမ်း၊ အဏုဇီဝပိုးမွှားများကို တိုက် ဖျက်နိုင်စွမ်း၊ အဖုအကြိတ်များဖြစ် နိုင်မှုကို ဟန့်တားနိုင်စွမ်း၊ အဆစ် အမြစ်ရောင်ရမ်းနာ ကျင်ခြင်းကို သက်သာနိုင်စွမ်း၊ ဆီးရွှင်စေနိုင်စွမ်း၊ ဂမ်းပျော့စေနိုင်စွမ်း၊ အဖျားပြတ် စေ နိုင်စွမ်းနှင့် ကိုယ်ခန္ဓာကို အေးမြစေ နိုင်စွိမ်း၊ ပြည်တည်နာကို သက်သာ စေနိုင်စွမ်းနှင့် မြွေဆိပ်ပြေနိုင်စွမ်းတို့ ရှိ၏။

ိ ညဖက်အိပ်မပျော်နိုင်သူများ အတွက် ကစီဓာတ်နှင့် ပရိုတင်း ဓာတ်ကြွယ်ဝစွာပါဝင်သည့် မှုိန်ားတို ပင်ကို စားသုံးပေးခြင်းဖြင့် ကိုယ် ရော စိတ်ပါ အနားယူခြင်းကို ဖြစ်စေ ပြီး ခွန်အားကိုပြန်လည်ဖြည့်တင်း ပေးနိုင်၏။

် ချောင်းဆိုးခြင်း၊ ပန်းနာရင်ကျပ် ဖြစ်ခြင်းတို့အတွက်လည်း မှိုနားတို ပင်ကို ကြိတ်ပြီး ရရှိလာသည့်အရည် ကို သောက်သုံးပေးခြင်းဖြင့် ဝေဒနာ ကို သက်သာစေနိုင်၏။

၂၀၂၄ ခုနှစ် ဇူလိုင် ၁ ရက်

သဘာဝကပေးအစာနင်ဆေး

°9 canE:ul:

GamE:ul: 29

သည်။ ကုန်ကျစရိတ်များမြင့်တက် ခြင်းနှင့် နိုင်ငံများစွာ၏ ရှုပ်ထွေး သော စီမံခန့်ခွဲမှု ပတ်ဝန်းကျင်ကို

ရောင်ရားရန်အတွက် ကမ္ဘာ့ကုမ္ပဏီ အများအပြားသည် ၎င်းတို့၏ စီးပွား

ရေးလှုပ်ငန်းများကို ဗီယက်နမ်သို့

ရေးလုပ်ငန်းများကို ပထက်နှမ်သူ ပြောင်းရွှေ့နေရာချထားလာခြင်းနှင့် အတူ ဗီယက်နမ်နိုင်ငံ၏ တက်ကြမှု ရှင်သန်မှုရှိနေသည့် ရေထွက်ပစ္စည်း ထု တ် လု ပ် မှု တ န် ဖိုး ကွ င်း ဆ က်

တစ်လျှောက် အားကောင်းဖွံ့ဖြိုးလာ

ခြင်းလည်း တစ်ပြိုင်တည်းဖြစ်ပေါ် လာခဲ့ကာ Economic Complexity

Index (ECI) အရ ဗီယက်နမ် ဝို့ ကုန်သည် ကမ္ဘာပေါ်တွင် ၂၁ ခု မြောက် အကြီးဆုံးပို့ကုန် စီးပွားရေး ဖြစ်ပြီး ၈၃ ခုမြောက် ကျစ်လျစ်ခိုင် မာမှုရှိသောစီးပွားရေး ဖြစ်လာခဲ့ပြီး

နိုင်ငံ၏ အပေါင်းလက္ခဏာဆောင်

Trade Balance မှတ်တမ်းများရရှိ နိုင်ခဲ့ခြင်းအတွက် အထောက်အပံ့ တ စ် ရ ပ် ဖြ စ် သ ည် ဟု ဆို နို င် ပါ ကြောင်း တင်ပြလိုက်ရပါသည်။

Positive

ကျော်သူနိုင်

သောကုန်သွယ်မှုမျှခြေ

http://www.seafdec.org

https://seafood.vasep.com.vn

https://www.gfebusiness.org

https://gemini.google.com

၂၀၂၄ ခုနှစ် ဇူလိုင် ၁ ရက်

များကို ဆွဲဆောင်နိုင်ပြီး ဈေးကွက် ချဲ့ထွင်ရန် အတွက် အထောက်အကူ

ရေထွက်ပစ္စည်းထုတ်လုပ်တင်ပို့ မှုသည် အောင်မြင်များရရှိနေသော် လည်း စိန်ခေါ်မှုများနှင့်ရင်ဆိုင်နေ ရသဖြင့် အချို့ဝယ်လက်နိုင်ငံများ

တွင် တင်းကျပ်သောသွင်းကုန်စည်း မျိဉ်း များ တိုး တ က် ပြော င်း လဲ နေ သောစည်းမျဉ်းများနှင့် အရည်အ

သွေး စံနှုန်းများကို အဆက်မပြတ် လိုက်လျော ညီထွေ နေ ရန် ဆောင် ရွက် ဖြည့်ဆည်းပေးရန် အရေးကြီး

ပါသည်။ ထို့အပြင် အခြားအရှေ့

တောင် အာရှနိုင်ငံများမှ ယှဉ်ပြိုင်မှု

များရှိနေ၍ ဆန်းသစ် တီထွင်မှုနှင့် တန်ဖိုးမြှင့်ထုတ်ကုန်များမှတစ်ဆင့် ယှဉ်ပြိုင်နိုင်စွမ်းကို ထိန်းသိမ်းထား

ရန်သည်လည်း အရေးကြီးသည် ကို

တွေ့ရသည်။ အလားတူ ရာသီဥတု ပြောင်းလဲမှု နှင့်သဘာဝပတ်ဝိန်း ကျင်ဆိုင်ရာကိစ္စရပ်များနှင့် ညီညွှတ်

စေရန် ရေရှည်တည်တံ့သော အလေ့ အကျင့်ကောင်းများကို အကောင်အ

သော ပတ်ဝန်းကျင် အခြေအနေများ

နှင့် လိုက်လျောညီထွေဖြစ်အောင် လုပ်ဆောင်ခြင်းသည်ရေရှည့်အောင်

အချက်များဖြစ်သည်ဟုဆိုသည်။ အဆိုပါစိန်ခေါ်မှုများကို ကိုင်တွယ်

ဖြေရှင်းပြီး ၎င်း၏ အားသာချက်များ ကိုအရင်းအနှီးပြုခြင်းဖြင့် ဗီယက်နှမ်

ရေထွက်ပစ္စည်းတင်ပို့သည့်လုပ်ငန်း

ပြောင်းလဲနေ

အရေးကြီးသည့်

ထည်ဖော်ခြင်းနှင့်

မြင်မှုအတွက်

ယေဘုယျအားဖြင့် ဗီယက်နှမ်

ဖြစ်စေခဲ့သည်။

00-00

Agribiz

ရောက်သော ထုတ်လုပ်မှုနည်းလမ်း များနှင့် ၂ ကျွမ်းကျင်လုပ်သားများ အသုံးပြုခြင်းဖြင့် ကမ္ဘာ့ဈေးကွက် တွင် ဈေးနှုန်းယှဉ်ပြိုင်နိုင်မှုကို ထိန်း သိ မ်း ထား သ ည် ။ ရေ ထွ က် ကု န် ပစ္စည်း အမျိုးအစားစုံလွင်စွာထုတ် ငါးတန်ကဲ့သို့သော လုပ်ခြင်းတွင် ထုတ်လုပ်သော အစဉ်အလာအရ ရေထွက်ပစ္စည်းများထက် ပုစွန်၊ တူ နာနှင့် ကကတစ် တို့ကဲ့သို့ ဈေးကွက် ဝင်တန်ဖိုးမြင့် ရေထွက်ပစ္စည်းများ ပါဝင်စေရန်ချဲ့ထွင်ခြင်းသည် မတူ ကွဲပြားသော စားသုံးသူများ စိတ် ကြိုက်ရွေးချယ်နိုင်ရန်နှင့် ပို့ကုန်ဝင် ငွေတိုးစေသည့်အကြောင်းဖြစ်သည် ဟုသိရသည်။

ဈေးကွက်ရရှိရေးနှင့် အရောင်း မြှင့်တင်ရေးဆောင်ရွက်ချက် အနေ ဖြင့် ခိုင်မှာသောဆက်ဆံရေး တည် ဆောက်ခြင်းအတွက် လုပ်ဆောင် ရာတွင် ကုန်သွယ်မှု မိတ်ဖက်များ ထူထောင်ခြင်းနှင့်ဈေးကွက်အလိုက် သီခြား လို အ ပ် ချ က် များ ကို ဖြ ည့် ဆည်း ဆောင်ရွက်ပေးခြင်းသည် ဆည်း ဆောင်ရွက်ဝေးခြင်းသည် ယုံ ကြ ည် မှု ကို တိုး ပွား စေ ကာ ကုန်သွယ်မှုလွယ်ကူချောမွေ့စေပြီး ပို့ကုန်လုပ်ငန်းစဉ်များကို အားဖြည့် ပေးသည်။ နိုင်ငံတကာကုန်စည်ပြပွဲ များနှင့် အခမ်းအနားများတွင် တက် ကြွစွာပါဝင်ခင်းကျင်းပြသဆောင် ရွက်ခြင်းဖြင့် ဗီယက်နမ်နိုင်ငံ၏ ရေထွက်ကုန်အမှတ်တံဆိပ်များကို နိုင်ငံတကာ်ဈေးကွက်များတွင် စိတ် ဝင်စားမှုပိုမိုရရှိစေရန် တည်ဆောက် ခြင်းသည်လည်း ဝယ်လက်အသစ်

လျော့ကျသွားသည်ကိုတွေ့ရသည်။ လွန်ခဲ့သည့် နှစ်အနည်း ငယ်အတွင်း ဗီယက်နမ်သည် နိုင်ငံတကာရှိစီး ကမ္ဘာ့ထိပ်တန်းတင်ပို့သူ ၎င်းတို့၏ တည်ရှိနေမှုကို ရေထွက်ပစ္စည်းလုပ်ငန်းအတွက် စိတ်ချမှုရရှိစေနိုင်မည်ဖြစ်သည်။ ဗီယက်နမ်နိုင်ငံ၏ ရေထွက်ပစ္စည်း ထု တ် လုပ် မှု အ ပေါ် အခြားသက် ပွား ရေး လု ပ် င န်း များ စွာ အ တွ က် သွားရောက်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံရမည့်နေ ရာတစ်ခုအဖြစ်ပေါ်ထွက်လာခဲ့

ရော က် စေ သ ည့် အ ချ က် များ ဖြ စ် သည့် အစိုးရ၏ပံ့ဝိုးမှုအထောက်အပံ့ များဖြစ်သည့် ရေထွက်ပစ္စည်းထုတ် လုပ်မှုဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေရန် မြှင့်တင် ပေးသည့် အစိုးရမူဝါဒများ၊ အခြေခံ အဆောက်အအုံများ အဆင့်မြှင့်တင် ခြင်းနှင့် ဈေးကွက်ဝင်ရောက်နိုင်မှု တို့သည်လည်း အရေးပါသောအခန်း ကဏ္ဍမှ ပါဝင်သည်ဟုဆိုသည်။ ရေ

မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ ဗီယက်နမ်နိုင်ငံ သည် ၁၉၈၆ ခုနှစ်တွင် စတင်ခဲ့သော စီမံကိန်းစီးပွားရေးစနစ်မှ ဈေးကွက် စီးပွားရေးစနစ်သို့ ကူးပြောင်းခဲ့သိည့် စီးပွား ရေးပြုပြ င် ပြော င်း လဲ မှု ၏ အသီးအပွင့်များအဖြစ် ၂၀၀၂ ခုနှစ်မှ ၂၀၂၂ ခုနှစ်အထိ ပြည်တွင်းအသား တွင် ထုတ်ကျွန်တန်ဖိုး ၃ ဒသုမ ၆ ဆ တိုးတက်ခဲ့ပြီး တစ်ဦးချင်းဝင်ငွေ က်န်ဒေါ်လာ ၃၇၀၀ ထိရောက်ရှိလာ ခဲ့၍ ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှုနှုန်း ထက်ဝက်

သည် အဖြစ် ဆက်လက်ထိန်းသိမ်းထားနိုင်စေပြီး

ကဏ္ဍမှ ပါဝင်သည်ဟုဆိုသည်။ ရေ ထွက်ပစ္စည်း ထုတ်လုပ်မှုကဏ္ဍတွင် ကျွမ်းကျင် လုပ်သားအင်အားများ တိုးတက်စေရန်အတွက်လေ့ကျင့် ရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးတွင် ရင်း နှီးမြှုပ်နှံခြင်းသည် လုပ်ငန်းလိုအပ် ချက်များကို ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်သည့် အရည်အချင်းပြည့်မီသော လုပ်သား အင်အားရရှိနိုင်မှုတို့ကို သေချာမှုရှိ စေသည့်အချက် ဖြစ်သည်။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ ဗီယက်နှမ်နိုင်ငံ

ဂျုံနှင့် အစေ့ထုတ်ပြောင်း

ကိုးကား

မန္တလေးပွဲစားကုန်သည် စက်ပိုင်ကထိန်တော်အသင်းတွင် <u>n</u> ဈေးနှုန်းမှာ စိုက်ဧက နည်း အထွက်နည်း အဝင်နည်းခြင်း၊ ဂျုံစက်များ ဝယ်ယူ မှုပုံမှန်ရှိခြင်းကြောင့် ငါန်ဇွန်း၊ မြင်းမှု၊ မြောင်၊ ဆားတောင်၊ ဘုတလင်၊ မုံရွာဂျုံ များ ၃တင်းတစ်အိတ် ၂၀၀၀၀၀ကျပ်ဖြင့် ဈေးတည် ငြိမ်နေပြီး ကလေးဂျုံ တစ်အိတ် ၁၅၀၀၀၀ကျပ်၊ ရှမ်းဂျုံတစ်အိတ် ၁၆၅၀၀၀ကျပ်မှ ၁၇၀၀၀၀ ကျပ် ထိ ဈေးမြင့်သွားသည်။ ဩစတေးလျဂျုံမှုန့် တစ်ပိဿာ ၃၃၀၀ကျပ်၊ ဂျုံဖွဲတစ် ပိဿာ ၁၃၀၀ကျပ်ဖြင့် ဈေးတည်ငြိမ်နေသည်။

အစေ့ထုတ်ပြောင်းဈေးနှုန်းအနေဖြင့် လမ်းပမ်းဆက်သွယ်ရေး ကြောင့် ပြည်ပပို့ရန် ဝယ်ယူမှု နည်း၍ ပင်ငရင်းဈေးနိမ့်ခြင်း၊ အစာစပ်သမား ဝယ်ယူမှု ပုံမှန်ရှိခြင်း၊ မိုးပြောင်းစိုက် ပျိုးချိန်ဖြစ်ခြင်း တို့ကြောင့် ယခင်အပတ် ၃တင်းတစ်အိတ် ၇၂၀၀၀ကျပ်မှ ၆၈၀၀၀ကျပ်သို့ ဈေးနိမ့်သွားသည်။

ခင်မေကြည်

00-02 H ခဲ့ခြင်းကြောင့် ပစ္စည်းရှား၊ ဈေးမြင့် နေခဲ့ပြီး ယခုအခါ မြို့တွင် လုပ်ငန်းသမား အဝယ် သာရှိပြီး မိုးပဲစိုက်ချိန်ဖြစ်၍ ထောပတ်ပဲ (ကြီး) ၃တင်းတစ်အိတ် ၄၅၀၀၀၀ကျပ်မှ ၄၁၀၀၀၀ ကျပ်၊ ထောပတ်ပဲ (သေး) ၄၅၀၀၀၀ကျပ်မှ ၃၉၀၀၀၀ကျပ်သို့ ဈေးနိမ့်သွားသည်။

ဟင်းသီး/ ရွက်နှင့် သစ်သီးဝလံ မန္တလေးကိုင်းတန်းဈေးတွင် ခရမ်းချဉ်(ထိုင်ဝဓ်)၊ ခရမ်ချဉ်(မြန်မာ) သီးများ မဝင်သေး ခြင်း၊ ရှမ်းတောင် တမျိုးထဲသာ ဝင်ရောက်ခြင်းကြောင့် ၂၀ပိဿာ တစ်သေတ္တာ ၈၀၀၀၀ဟျပ် ထိ ဈေးမြင့်နေသည်။ ငရုတ်စို (ရှည်) မှာ မုံရွာ ချောင်းဦးအပြင် ရမည်းသင်း ပျော်ဘွယ်မှ ပါဝင် ရောက်ခြင်း၊ လမ်းပ မ်းဆက်သွယ်ရေး ကြောင့် နယ်ဝေးတင်ပို့ရမှုမရှိခြင်းကြောင့် ငရုတ်စို (ရှည်) တစ်ပိဿာ ၂၈၀၀ကျပ်၊ လတ် တစ်ပိဿာ ၃၅၀၀ကျပ်သို့ ဈေးနိမ့်သွားသည်။ ပန်းမုံလာ၊ ဂေါ်ဖီထုပ်တို့မှာလည်း အထွက်နည်း၊ အဝင်နည်း၊ မြို့တွင်းသုံးပုံ မှန်ရှိခြင်း၊ စားသောက် ဆိုင်များ အဝယ်ပုံမှန်ရှိခြင်းကြောင့် ပန်းမုံလာတစ်ပွင့် ၁၀၀၀ကျပ်၊ ဂေါ်ဖီထုပ်တစ်ထုပ် ၂၅၀၀ ကျပ်၊ ဘိုစားပဲသီး တစ်ပိဿာ ဂု၀၀၀ကျပ်ထိ ဈေးမြင့်နေသည်။

သစ်သီးဝလံများအနေဖြင့် ဖရဲသီး၊ သခွားမွှေးသီးများ ရာသီကုန် အဝင်နည်းနေပြီး ဖရဲသီး အလုံးသေး တစ်ပိဿာလုံး ၈၀၀ကျပ်၊ ဝူခုန်း (ဖရဲ သခွား) ၃လုံးတစ်ဖာ ၁၆၀၀၀ကျပ်ထိ ဈေးမြင့်နေသည်။ မြင်းမူ၊ ညောင်ပင် ဝန်း တို့မှ သင်္ဘောသီးများဝင်ရောက်ပြီး တစ်လုံး ၁၅၀၀ကျပ် ၂လုံး တွဲ၁၈ဂဂဂဂျပ်ဈေးဖြင့် အမှာရှိသော မြို့တများသို့ တင်ပိုသည်။ ပြင်ဦးလွင်မှ ဂျိပန်နာနတီများ လှိုင်လှိုင်ဝင်ရောက်မှုရှိပြီး မြို့တွင်း လက်လီဆိုင်နှင့် နာနတ် ယိုသမားများ ပုံမှန်ဝယ်ယူပြီး အရည်အသွေးပေါ်မူတည်၍ ၅၀၀ကျပ်မှ ၈၀၀ကျပ်ထိ ဈေးအမျိုးမျိုးဖြင့် ရောင်းချနေသည်။

၂၀၂၄ ခုနှစ် ဇူလိုင် ၁ ရက်

^{ວ6} ລາຍເຮົາຊະດາຊະດາ

သည် နွားကဲ့သို့သော အစာအိမ်လေး ခန်းပါ သတ္တဝါများလောက် ဂေါ်စီ ပေါ့၏ အဆိပ်အတော့က်ကို ခံနိုင် ရည် မရှိ သည့်အတွက် ဝါစေ့နှင့် ဝါ စေ့ကြိတ်ဖတ်ကို လျှော့ချ ကျွေးမွေး ရမည်ဖြစ်ပါသည်။

၃။ ဖြည့်စွက်အာဟာရကျွေးမွေးခြင်း ဝါစေ့နှင့် ဝါစေ့ကြိတ်ဖတ်ချည်း

သာ အမြောက်အများကျွေးမည့် အစား အစေ့အဆံနှင့် ပဲမျိုးနွယ်ဝင် အပင်များကဲ့သို့ အခြားအာဟာရုများ ကိုလည်း အစာထဲတွင် ဖြည့်စွက် ကျွေးမွေးခြင်းဖြင့် ဝါစေ့ထဲရှိ ဂေါ်စီ ပေါ်၏ အဆိပ်အတောက်ကို အတန် အ သ င့် ပြေ လျော့ စေ မ ည် ဖြ စ် ပါ သည်။ ဝါစေ့၏ အာဟာရတန်ဖိုးကို အကျိုးရှိစွာအသုံးချနိုင်ပြီး ထုတ်လုပ်

တွင် သုက်ပိုးထုတ်လုပ်မှုနှင့် သုက် ဝိုးများ၏ရွေ့လျားနိုင်စွဲမ်းအပေါ်ထိ ခိုက်စေ့နိုင်ပြီး အမသတ္တဝါများတွင် မူ မြိုင်စက်ဝန်းပုံမမှန်ခြင်း၊ သန္ဓေ သားသေဆုံးခြင်း၊ သားလျောခြင်း များ ဖြစ်စေနိုင်ပါသည်။

ဆောင်ရန် ရှောင်ရန်များ ဝါ့စေ့နှင့် ဝါ့စေ့ကြိတ်ဖတ်ကို

တိရစ္ဆာန်အစာအဖြစ် အသုံးပြုနိုင် ရန် သတိပြုရမည့် အချက်အချို့မှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်ပါသည်။

၁။ ဝါစေ့ဆီထုတ်လုပ်ခြင်းစနစ် အပူပေး၍ ဆီထုတ်ခြင်းသည် အပူမပေးဘဲဆီကြိတ်ခြင်း နည်းစ

ဇီဝဖြစ်စဉ်များကို အထောက်အကူ ပြုမည်ဖြစ်ပါသည်။

ဂေါ်စီပေါကြောင့် ဖြစ်ပေါ်နိုင် သည့် ပြဿနာများ ၁။ အဆိပ်အတောက်ဖြစ်နိုင်ခြင်း

ဂေါ်စီပေါသည် ဝါစေ့ထဲ လွတ်လပ်သောပုံစံ (Free တွင် form) နှင့် ဓာတ်ပြုပြီးပုံစံ (Bound form) ဟူ၍ ပုံစံနှစ်မျိုးဖြင့် ရှိနေ ပါသည်။ Free ဂေါ်စီပေါ့သည် အစာ အိမ်တစ် ခ န်းတည်းရှိသော သတ္တဝါများ (အထူးသဖြင့်) ဝက်နှင့် ကြက်တွင် အဆိပ်အတောက်ဖြစ်စေ

စေ့နှင့် ဝါစေ့ကြိတ်ဖတ်သည် တိ ရ စ္ဆာ န် အ စာ အ ဖြ စ် အသုံးပြုနိုင်သည့် ဝါလုပ်ငန်း ၏ ဘေးထွက်ပစ္စည်းများ ဖြစ်ပါ သည်။ ဝါစေ့ကြိတ်ဖတ်တွင် အာဟာ ရတန်ဖိုးကြွယ်ဝပြီး အထူးသဖြင့် ရောနမှာကွယ်လေပြီး အသူ့ရသမြမ္ အသားဓာတ်မြင့်မားစွာ ပါဝင်သည်။ သို့သော်လည်း ဝါစေ့တွင် ဂေါ်စီပေါ ဒြ ပ် ပေါ င်း ပါ ဝ င် နေ ခြ င်း ကြော င့် တိရစ္ဆာန့်အစာအဖြစ် ့အသုံးဝင်မှုကို အနောင့်အယှက်ဖြစ်စေပါသည်။ ဂေါ်စီပေါသည် ပေါ်လီဖီနောလစ် ဒြပ်ပေါင်းဖြစ်ပြီး ဝါပင်၏ အစိတ်အ ပိုင်းများ၊ အထူးသဖြင့် အစေ့တွင် အများဆုံး တွေ့ရှိရပါသည်။ ဝါအမျိုး

မှုမြင့်မားသည့် အကျိုးရလဒ်ကို လည်း ရရှိမည်ဖြစ်ပါသည်။ ဝါစေ့နှင့် ဝါစေ့ကြိတ်ဖတ်သည် အာဟာရတန်ဖိုး မြင့်မားစွာပါဝင် သည့် တိရစ္ဆာန်အစာဖြစ်သော်လည်း ဂေါ်စီ ပေါ်ပါ ၀ င် နေ ခြ င်း ကြော င့် တိရစ္ဆာန်အစာအဖြစ် ၂ ရာနှုန်းပြည့် အသုံးပြုနိုင်ရန် မဖြစ်နိုင်သေးပါ။ ဝါ အသုံးပြုနိုင်ရန် မဖြစ်နိုင်သေးပါ။ ဝ၊ စေ့ဆီ ထု တ် လု ပ် မှု န ည်း စ န စ် နှ င့် တိရစ္ဆာန်အမျိုးအစားအလိုက် ဂေါ်စီ ပေါ ခံရည်နိုင်ရည်ရှိမူ အတိုင်းအတာ ကို နားလည်ခြင်းဖြင့် ဂေါ်စီပေါ၏ အ ဆိ ပ် အ တော က် အ န္တ ရာ ယ် ကို အတိုင်းအတာတစ်ခုအထိ လျှော့ချ ပေးနိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ တွင် စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်လျက်ရှိသော ဝါအမျိုးအစားများနှင့်ပတ်သက်၍ အာဟာရတုန်ဖိုးနှင့် ဂေါ်စီပေါပါဝင် မှုပမာဏကို လေ့လာသော သုတေ သနများကို လုပ်ဆောင်ခြင်းဖြင့် မွေးမြူတောင်သူများနှင့် မွေးမြူရေး လောကအတွက် များစွာ အကျိုးရှိ နိုင်မည်ဖြစ်ပါကြောင်း တစ်စေ့စတစ် စောင်း လေ့လာတင်ပြအပ်ပါသည်။ သက်စုမြတ်(မွေး/ဆေး)

နစ် ထက် ဝါစေ့ကြိတ်ဖတ်ထဲရှိ ဂေါ် စီပေါ၏ အဆိပ်အတောက်ကို လျော့ ကျစေပါသည်။ အပူပေးလိုက်ခြင်း ဖြင့် ဂေါ်စီပေါထဲရှိ အဆိပ်အတောက် ဖြစ်စေသော Free ပုံစံ အဖြစ်မှ အပူ နှင့်ဓာတ်ပေါင်းလိုက်ခြင်းဖြင့်အဆိပ် အတောက်နည်းသည့် Bound ပုံစံ အ ဖြ စ် သို့်ပြော င်း လဲ သွား သော ကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

၂။ တိရစ္ဆာန်အမျိုးအစားအပေါ် မူတည်၍ ကျွေးမွေးခြင်း မွေးမြူတိရစ္ဆာန်များသည် အမျိုးအစားကိုလိုက်၍ ဂေါ်စီပေါ်၏ အဆိပ်အတောက်ကို ခံနိုင်ရည် ကွဲပြားကြပါသည်။ အထက်တွင် ဖော်ပြခဲ့သူကဲ့သို့ပင် ဝက်ကဲ့သို့သော အစာအိမ်တစ်ခန်းပါသတ္တဝါများ

နိုင်ပါသည်။ ဝါစေ့ သို့မဟုတ် ဝါစေ့ ကြိတ်ဖတ်ကို အမြောက်အများစား ကြံတဖတက္ အမြောကအများမား မိသော တိရစ္ဆာန်များတွင် အစာစား နှုန်းလျော့ကျခြင်း၊ ကိုယ်အလေးချိန် ကျဆင်းခြင်း စသည်တို့ဖြစ်ပေါ်နိုင် ပြီး အလွန်အကျွံစားမိလျှင် သေဆုံး သည်အထိ ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ နွား၊ သိုး၊ ဆိတ်ကဲ့သော အစာအိမ်လေးခန်းရှိ သည့် သတ္တဝါများသည် ဂေါ်စီပေါ်၏ အဆိပ်အတောက်ကို အတန်အသင့်

ခံနိုင်ရည်ရှိပါသည်။ ၂။ မျိုးပွားခြင်းဆိုင်ရာပြဿနာများ ဂေါ်စီပေါ့သည် လူနှင့် တိရစ္ဆာန် များတွင် မျိုးပွားခြင်းဆိုင်ရာပြဿ

ဆက်နွယ်မှုရှိကြောင်း နာများနှင့် သုတေသနစမ်းသပ်ချက်များအရ သိရှိရပါသည်။ အထီးသတ္တဝါများ

AgribizNews ဝက်ဘ်ဆိုက်နှင့် e-Paper တို့တွင် ၮႄ႞ဌာများထည့်သွင်းနိုင်ပါပြီ

ဆက်သွယ်ရန်- ၀၆၇-၃၄၁၀၆၁၆ (e-government ဌာနခွဲ)

အစားကိုလိုက်၍ ဂေါ်စီပေါ ပါဝင်မှု ရာခိုင်နှုန်းမှာ ဂ ဒသမ ၁မှ ၁ ဒသမ ၅ ရာခိုင်နှုန်းအထိ ရှိနိုင်ပါသည်။

တိရစ္ဆာန်အစာအဖြစ် ဝါစေ့ကို အသုံးပြုခြင်းကြောင့် ဖြစ်လာနိုင် ဖြစ်လာနိုင် သည့် အဓိက အကျိုးနှင့် အပြစ်များ ကို ယခုဆောင်းပါးတွင် ဆွေးနွေး သွားပါမည်။

အကျိုးကျေးဇူးများ

၁။ အသားဓာတ်မြင့်မားခြင်း

ဝါစေ့တွင် အသားဓာတ်ကြွယ်ဝ စွာပါဝင်ပြီး အကောင်းဆုံး အမိုင်နို အက်ဆစ်များလည်း မြောက်များစွာ ပါဝင်လျက်ရှိပါသည်။ ထို့ကြောင့် တိရစ္ဆာန်အစာအဖြစ် အသုံးပြုခြင်း ဖြင့် ကြီးထွားနှုန်းနှင့် နို့ထွက်နှုန်းကို မြင့်မားစေပြီး ထုတ်လုပ်မှု တိုးတက် စေမည်ဖြစ်ပါသည်။

။ အင်အားဓာတ်ကြွယ်ဝခြင်း

ဝါစေ့သည် အသားဓာတ်အပြင် အ င် အား ဓာ တ် ကြွ ယ် ၀ သော တိရစ္ဆာန်အစာလည်း ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဝါစေ့ကို တိရစ္ဆာန်အစာ အဖြစ်အသုံးပြုခြင်းဖြင့် ခန္ဓာကိုယ်၏